

UDKAST

Forslag

til

Lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse og lov om forurennet jord (Styrkelse af straffniveauer for ulovlig flytning og anvendelse af forurennet jord, for manglende efterlevelse af regler om bygge- og anlægsaffald og for visse andre regler i lov om miljøbeskyttelse og lov om forurennet jord)

§ 1

I lov om miljøbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. [...] af [...]. december 2025, foretages følgende ændringer:

1. I § 110, stk. 5, 1. pkt., ændres », der« til: », som«, og i 2. pkt. ændres »hvis« til: »såfremt«.

2. I § 110, stk. 6, 2. pkt., udgår »skal der«.

§ 2

I lov om forurennet jord, jf. lovbekendtgørelse nr. 282 af 27. marts 2017, som ændret ved lov nr. [...], foretages følgende ændringer:

1. I § 88, stk. 1, nr. 6, der bliver nr. 7, ændres »og« til: »eller«.

2. I § 88, stk. 1, nr. 10, der bliver nr. 12, ændres »og« til: »eller«.

3. I § 88, stk. 1, nr. 13, der bliver nr. 16, ændres »og § 72 a« til: »eller § 72 a«, og »og 3« til: »eller 3«.

4. I § 88 indsættes efter stk. 4 som nyt stykke:

»Stk. 5. Ved udmåling af bødestraf skal der lægges vægt på de hensyn, der er nævnt i § 1. Det er en skærpende omstændighed, hvis overtrædelsen er begået i forbindelse med erhverv.«

Stk. 5 og 6 bliver herefter stk. 6 og 7.

5. I § 88, stk. 5, 2. pkt., der bliver stk. 6, 2. pkt., udgår »skal der«.

§ 3

UDKAST

Loven træder i kraft den 1. juli 2026.

UDKAST

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1	Indledning	6
2	8
2.1	Gældende ret.....	8
2.1.1	Straf ved overtrædelse af miljøbeskyttelseslovgivningen	8
2.1.1.1	Det almindelige bødeniveau ved overtrædelse af miljøbeskyttelsesloven og regler udstedt i medfør heraf	11
2.1.1.2	Særlige bødeniveauer ved udvalgte overtrædelser af miljøbeskyttelseslovgivningen	13
2.1.1.2.1	Overtrædelse af miljøbeskyttelseslovens § 19 om beskyttelse af jord og grundvand	13
2.1.1.2.2	Tilførsel eller oplægning af potentielt forurenende stoffer til vandløb, søer eller havet	13
2.1.1.2.3	Manglende godkendelse efter miljøbeskyttelseslovens § 33 – godkendelsespligtig virksomhed	14
2.1.1.2.4	Manglende godkendelse efter miljøbeskyttelseslovens § 33 – ulovlig drift af autoophugningsvirksomhed.....	15
2.1.1.2.5	Overtrædelse af underretningspligten efter miljøbeskyttelseslovens § 71	15
2.1.1.2.6	Vilkårsovertrædelser	15
2.1.1.2.7	Overtrædelse af regler om håndtering af affald.....	16
2.1.1.2.7.1	Ulovlig afbrænding af affald, herunder biler.....	18
2.1.1.2.7.2	Ulovlig opbevaring af henstillede biler (skrotbiler) ...	19
2.1.1.2.7.3	Import og eksport af affald.....	20
2.1.1.2.7.4	Henkastning eller anbringelse af affald på fremmed ejendom	20
2.1.1.3	Anvendelse af bestemmelsen i § 110, stk. 2, i miljøbeskyttelsesloven.	22
2.1.2	Straf ved overtrædelse af jordforureningslovgivningen	22
2.1.3	Straffelovens § 196 m.fl.	28
2.1.4	Retningslinjer for straffastsættelse ved skærpende omstændigheder	30
2.1.4.1	Voldt skade på miljøet eller været fare herfor	31
2.1.4.2	Manglende efterkommelse af indskærpelser eller påbud	31
2.1.4.3	Gentagelsestilfælde	32
2.1.4.4	Fare for omgivelserne	32

UDKAST

2.1.4.5	Overtrædelse begået i forbindelse med udøvelse af erhverv	32
2.1.4.6	Overtrædelse begået af flere i forening	33
2.1.4.7	Særligt planlagt eller led i omfattende kriminalitet	33
2.1.4.8	Forsætlige forhold og grov uagtsomhed	33
2.1.5	Særligt om straffastsættelse og bødeniveau ved tilsigtet eller opnået økonomisk fordel	34
2.1.6	Særligt om straffastsættelse og bødeniveau ved manglende mulighed for konfiskation af opnået fortjeneste eller besparelse	35
2.1.7	Retningslinjer for straffastsættelse ved formildende omstændigheder	37
2.2	Miljø- og Ligestillingsministeriets overvejelser	37
2.3	Den foreslåede ordning	42
2.3.1	Skærpelse af de vejledende minimumsbødeniveauer ved overtrædelse af miljøbeskyttelseslovgivningen	43
2.3.1.1	Det almindelige bødeniveau ved overtrædelse af miljøbeskyttelsesloven og regler udstedt i medfør heraf	44
2.3.1.2	Særlige bødeniveauer ved udvalgte overtrædelser af miljøbeskyttelseslovgivningen	45
2.3.1.2.1	Overtrædelse af miljøbeskyttelseslovens § 19 eller § 27	45
2.3.1.2.2	Manglende godkendelse efter miljøbeskyttelseslovens § 33 – godkendelsespligtig virksomhed	46
2.3.1.2.3	Overtrædelser af miljøbeskyttelseslovens § 71	46
2.3.1.2.4	Manglende efterlevelse af regler om anmeldelse, miljøscreening og miljøkortlægning af bygge- og anlægsaffald	47
2.3.1.2.5	Manglende efterlevelse af vilkår	47
2.3.1.2.6	Overtrædelse af regler om håndtering af affald	47
2.3.1.2.6.1	Ulovlig afbrænding af affald, herunder biler	48
2.3.1.2.6.2	Ulovlig opbevaring af henstillede biler (skrotbiler)	49
2.3.1.2.6.3	Ulovlig import og eksport af affald	50
2.3.1.2.6.4	Henkastning eller anbringelse af affald på fremmed ejendom	50
2.3.2	Vejledende retningslinjer for minimumsbødeniveauer ved overtrædelse af jordforureningslovgivningen	51
2.3.2.1	Det almindelige bødeniveau ved overtrædelse af jordforureningsloven og regler udstedt i medfør heraf	52
2.3.2.2	Særlige bødeniveauer ved udvalgte overtrædelser af jordforureningslovgivningen	53
2.3.2.2.1	Manglende efterkommelse af påbud	53
2.3.2.2.2	Manglende ansøgning og tilladelse til bygge- og anlægsarbejde samt overtrædelse af vilkår m.v.	54

UDKAST

2.3.2.2.3	Privates afgivelse af urigtige eller vildledende oplysninger i forbindelse med anmeldelse af jordflytning eller anmodning om at være omfattet af værditabsordningen.....	54
2.3.2.2.4	Overtrædelse af fire ugers-reglen for påbegyndelse af opgravning og håndtering af jord.....	55
2.3.2.2.5	Urigtige eller vildledende oplysninger til myndighederne i forbindelse med deres udførsel af opgaver efter jordforureningsloven	55
2.3.2.2.6	Overtrædelse af underretningspligt	55
2.3.2.2.7	Modvirkning af myndighedernes adgang til en ejendom.	55
2.3.3	Retningslinjer for straffastsættelse ved visse skærpende og særligt skærpende omstændigheder	55
2.3.3.1	Skade på miljøet eller fare herfor eller skade på omgivelserne	57
2.3.3.2	Manglende efterkommelse af indskærpelser eller påbud	57
2.3.3.3	Overtrædelser begået i forbindelse med erhverv	57
2.3.3.4	Gentagelsestilfælde	58
2.3.3.5	Overtrædelse begået af flere i forening	59
2.3.3.6	Særligt planlagt eller led i omfattende kriminalitet.....	59
2.3.3.7	Forsætlige forhold og grov uagtsomhed.....	59
2.3.4	Bødeniveau ved opnået eller tilsigtet økonomisk fordel	60
2.3.5	Bødeniveau ved manglende mulighed for konfiskation af udbytte ved strafbar handling.....	61
2.3.6	Særligt om differentiering af bøder ved overtrædelse begået i forbindelse med erhverv	63
2.3.7	Retningslinjer for straffastsættelse under formildende omstændigheder.	65
3	Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige	65
4	Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.	65
5	Administrative konsekvenser for borgerne	65
6	Klimamæssige konsekvenser	65
7	Miljø- og naturmæssige konsekvenser.....	66
8	Forholdet til EU-retten.....	66
9	Hørte myndigheder og organisationer m.v.	66
10	Sammenfattende skema.....	66

1 Indledning

Det primære formål med dette lovforslag er gennem præcisering og skærpelse af sanktionerne for overtrædelse af regler om jordflytning og om bygge- og anlægsaffald at sikre øget håndhævelse og tydelige og markante konsekvenser af overtrædelse af lovgivningen på området.

Lovforslaget skal bl.a. ses som et led i opfølgningen på de sidste års øgede fokus på de store økonomiske gevinster, der kan være forbundet med manglende overholdelse af regler om håndtering af jord, der er eller kan være forurennet, og efterlevelse af regler om bygge- og anlægsaffald, og på de kriminelle netværk, der bl.a. opererer i disse sager. Der er bl.a. tale om manglende lovpligtige miljøgodkendelser hos dem, der modtager overskudsjord, som kan være blandet med bygge- og anlægsaffald, og snyd med analyseresultater om jordens eller affaldets forureningsgrad fra dem, der skal håndtere, herunder bortskaffe jorden eller affaldet. Alvorlige overtrædelser er ligeledes eksempelvis snyd med kortlægningen af problematiske stoffer i bygge- og anlægsaffald, eller at jorden eller affaldet er afleveret andre steder end det, der er anmeldt til kommunen. Overtrædelse af reglerne kan medføre, at forurennet jord og bygge- og anlægsaffald med problematiske stoffer håndteres forkert. Dette kan i værste fald påvirke miljøet og menneskers sundhed negativt.

Det er Miljø- og Ligestillingsministeriets vurdering, at de nuværende bødeniveauer for overtrædelse af regler om flytning af jord, der er eller kan være forurennet, og af regler om bygge- og anlægsaffald generelt er for lave og ikke kan antages at have den fornødne præventive og pønale effekt i forhold til de store økonomiske gevinster og miljø- og sundhedsmæssige risici, der ofte er forbundet med manglende overholdelse af lovgivningen.

Det er endvidere ministeriets vurdering, at der ligeledes skal ske en skærpelse af straffniveauet for andre overtrædelser af miljøbeskyttelseslovgivningen. Det gælder eksempelvis for overtrædelser af regler om udvidet producentansvar. Således tager de bødeniveauer, der med lov nr. 173 af 12. marts 2008 blev indsat i lovbemærkningerne til de dagældende bestemmelser i miljøbeskyttelsesloven, ikke højde for de sidste knap tyve års prisudvikling, ligesom bødeniveauet ikke reflekterer det fortsat stigende behov for at sikre miljøets tilstand, herunder med henblik på at sikre menneskers sundhed. Tilsvarende bør det sikres, at straffniveauet for også andre overtrædelser af jordforureningslovgivningen end regler om flytning af jord, der er eller kan være forurennet, har den fornødne præventive og pønale effekt.

UDKAST

Lovforslaget indeholder på denne baggrund for det første forslag om skærpelse af de vejledende minimumsbødeniveauer ved overtrædelse af miljølovgivningen og et forslag til indførelse af vejledende retningslinjer for minimumsbødeniveauer ved overtrædelse af jordforureningslovgivningen.

Som udgangspunkt for de vejledende minimumsbødeniveauer ved overtrædelser af begge regelsæt foreslås det, at der skal ske en fordobling af bødeniveauerne i forhold til det gældende bødeniveau.

For så vidt angår for manglende anmeldelse, ajourføring af anmeldelse, miljøscreening og evt. miljøkortlægning af bygge- og anlægsaffald foreslås det dog, at der skal ske en firedobling af minimumsbødeniveauet. Der foreslås et tilsvarende bødeniveau for manglende anmeldelse af flytning af jord, der er eller kan være forurennet. Baggrunden herfor er, at anmeldelse og for bygge- og anlægsaffald tillige miljøscreening og evt. miljøkortlægning er centrale elementer til sikring af sporbarhed og håndhævelse og dermed imødegåelse af risikoen for forurening og skade på miljø og sundhed.

Med denne skærpelse af de almindelige bødeniveauer tages for begge lovgivninger udgangspunkt i de bødesatser, der fremgår af lovbemærkningerne til miljøbeskyttelsesloven og af praksis på jordforureningsområdet. På den måde kan der sikres et ensartet strafniveau på tværs af de to lovgivninger om henholdsvis flytning af jord og regler om bygge- og anlægsaffald.

Herudover indeholder lovforslaget for det andet forslag om en markant forhøjelse af bødeniveauet i de tilfælde, hvor der er tilsigtet eller opnået en økonomisk fordel med den manglende overholdelse af reglerne i miljøbeskyttelseslovgivningen eller jordforureningslovgivningen. Det foreslås her, at den bøde, der i den konkrete sag vil blive udmålt, hvis der ikke er tilsigtet eller opnået en økonomisk fordel, i almindelighed vil forhøjes med et beløb, der svarer til to gange den skønnede opnåede eller tilsigtede økonomiske fortjeneste eller besparelse. Er det ikke muligt at konfiskere en opnået økonomisk fordel, foreslås det, at bøden yderligere forhøjes med et beløb, der svarer til den skønnede fortjeneste eller besparelse.

Dette forslag vil samlet set medføre en markant forhøjelse af bødeniveauet i forhold til praksis, der med afsæt i lovbemærkningerne til miljøbeskyttelsesloven, opererer med et udgangspunkt for en bødestørrelse på kun en fjerdedel af den opnåede besparelse, og hvor der i ingen af de to lovgivninger er klare retningslinjer for bødeniveauet i de tilfælde, hvor det

ikke er muligt at foretage konfiskation af en opnået økonomisk fordel ved overtrædelse af reglerne.

Med henblik på at sikre mere effektiv håndhævelse af lovgivningen indeholder lovforslaget for det tredje forslag til en række ændringer og præciseringer af og tilføjelser til retningslinjer for straffastsættelse, der ikke vedrører bødeniveauer, herunder for de tilfælde, hvor der foreligger skærpende omstændigheder.

Den foreslåede skærpelse af bødeniveauer berører ikke de retningslinjer for fastsættelse af straf for overtrædelse af miljøbeskyttelseslovens regler om miljøzoner og om nulemissionszoner, som blev vedtaget med ændringer af miljøbeskyttelsesloven i henholdsvis 2020, 2022 og 2024.

Ovenstående forslag til vejledende minimumsbødeniveauer vil indgå i domstolenes behandling af straffesager og være retningsgivende for bødeudmålingen. Fastsættelsen af straffen vil dog fortsat bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og det angivne straffniveau vil kunne fraviges i op- og nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffeloven.

Endelig foreslås med lovforslaget enkelte præciseringer af lovteknisk karakter af strafbestemmelserne i jordforureningsloven.

2

2.1 Gældende ret

2.1.1 Straf ved overtrædelse af miljøbeskyttelseslovgivningen

Det følger af § 1 i lov om miljøbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 1093 af 11. oktober 2024 som senest ændret ved lov nr. 743 af 20. juni 2025 (herefter benævnt miljøbeskyttelsesloven), at loven skal medvirke til at værne natur og miljø, så samfundsudviklingen kan ske på et bæredygtigt grundlag i respekt for menneskets livsvilkår og for bevarelsen af dyre- og plantelivet. Det fremgår videre, at det med loven særligt tilsigtes at forebygge og bekæmpe forurening af luft, vand, jord og undergrund samt vibrations- og støjulemper, at tilvejebringe hygiejnisk begrundede regler af betydning for miljøet og for mennesker, at begrænse anvendelse og spild af råstoffer og andre ressourcer, at fremme anvendelse af renere teknologi og at fremme genanvendelse og begrænse problemer i forbindelse med affaldshåndtering.

UDKAST

Det følger af § 2 i miljøbeskyttelsesloven, at loven omfatter al virksomhed, som gennem udsendelse af faste, flydende eller luftformige stoffer, gennem udsendelse af mikroorganismer, der kan være til skade for miljø og sundhed, eller ved frembringelse af affald kan medføre forurening af luft, vand, jord og undergrund, rystelser og støj, produkter eller varer, som i forbindelse med fremstilling, opbevaring, anvendelse, transport eller ved den senere håndtering som affald kan medføre forurening, transportmidler og andre mobile anlæg, som kan medføre forurening, og dyrehold, skadedyr og andre forhold, som kan medføre hygiejniske problemer eller væsentlige ulemper for omgivelserne. Det følger endvidere af § 2, at loven tillige omfatter virksomhed, som vedrører risikobetonede processer, samt oplagring af stoffer med farlige egenskaber, således at driftsforstyrrelser, uheld eller forsætlige skadevoldende handlinger kan medføre nærliggende fare for forurening som nævnt i stk. 1.

Loven omfatter således en forebyggende indsats og indeholder regler om bl.a. virksomhedsdrift.

Det følger af § 2 a i loven, at miljøministeren kan fastsætte regler om varetagelse af landskabelige hensyn ved administration af loven og regler udstedt i medfør af loven, i det omfang det er nødvendigt for at opfylde Danmarks EU-retlige forpligtelser.

Loven indeholder bl.a. en række regler om affald, herunder om bygge- og anlægsaffald og jord. Loven giver bl.a. mulighed for, at miljøministeren kan fastsætte regler om anmeldelse, klassificering, håndtering, sortering, opbevaring og undersøgelser af affald.

Overtrædelse af en række af miljøbeskyttelseslovens regler eller regler udstedt i medfør heraf kan strafsanktioneres med bøde eller fængsel, jf. miljøbeskyttelseslovens § 110. Det følger således af miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 1, at den, der overtræder én eller flere af en række nærmere angivne bestemmelser i miljøbeskyttelsesloven straffes med bøde.

Straffen efter § 110, stk. 1, kan stige til fængsel i indtil 2 år, hvis overtrædelsen er begået forsætligt eller ved grov uagtsomhed, og hvis der ved overtrædelsen enten er voldt skade på miljøet eller fremkaldt fare derfor eller opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel for den pågældende selv eller andre, herunder ved besparelser, jf. lovens § 110, stk. 2.

Det følger af miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 3, at der i regler og forskrifter udstedt i medfør af bl.a. lovens § 44, stk. 1, og § 46 a, stk. 2, kan

fastsættes straf af bøde, og at straffen kan stige til fængsel i indtil 2 år under tilsvarende omstændigheder som anført i lovens § 110, stk. 2.

Bestemmelsen i § 110, stk. 3, er på affaldsområdet bl.a. udmøntet i regler fastsat i bekendtgørelse nr. 1749 af 30. december 2024 om affald (herefter benævnt affaldsbekendtgørelsen), i bekendtgørelse nr. 496 af 21. maj 2024 om håndtering af affald og materialer fra bygge- og nedrivningsarbejde, i bekendtgørelse nr. 1001 af 27. juni 2018 om anvendelse af affald til jordbrugsformål, i bekendtgørelse nr. 436 af 17. maj 2016 om miljøforhold for mindre affaldsbehandlingsanlæg og i bekendtgørelse nr. 1672 af 15. december 2016 om anvendelse af restprodukter, jord og sorteret bygge- og anlægsaffald (herefter benævnt restproduktbekendtgørelsen). Restproduktbekendtgørelsen er ligeledes udstedt med hjemmel i jordforureningsloven.

Både fysiske og juridiske personer kan straffes for overtrædelser af miljøbeskyttelsesloven. Strafansvaret for de juridiske personer er udtrykkeligt fastsat i miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 4.

Når der i dette lovforslag henvises til overtrædelser begået af erhvervsdrivende forstås overtrædelser begået i erhvervsøjemed. Ved virksomheder forstås enkeltmandsvirksomheder og juridiske personer.

Det fremgår af miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 5, at der ved udmåling af bødestraf skal lægges vægt på de hensyn, der er nævnt i lovens formålsbestemmelse i § 1, og at det er en skærpende omstændighed, hvis overtrædelserne er begået i forbindelse med udøvelse af erhverv.

Miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 5, blev indsat ved lov nr. 173 af 12. marts 2008. I bemærkningerne til lovforslaget er der angivet nærmere retningslinjer for straffastsættelsen, herunder for bødeniveauet, ved overtrædelse af de bestemmelser i miljøbeskyttelsesloven, der er strafbelagt i henhold til § 110, stk. 1, eller regler fastsat i medfør af lovens § 110, stk. 3, jf. Folketingstidende 2007-08 (2. samling), tillæg A, side 28-37 og 42.

Af bemærkningerne fremgår det endvidere, at man med lovændringen bl.a. ønskede en generel og mærkbar skærpelse af det hidtidige bødeniveau for at forbedre den præventive effekt af bødestraffe for overtrædelser af miljøbeskyttelsesloven eller regler udstedt i medfør af loven, jf. Folketingstidende 2007-08 (2. samling), tillæg A, side 26, 28, 29, 30, 33 og 36. Med lovforslaget forudsattes ligeledes, at den administrative praksis blev ensrettet, således at bødeniveauet ville blive ensartet i sammenlignelige sager, jf. Folketingstidende 2007-08 (2. samling), tillæg A, side 25 og 42.

UDKAST

Det er forudsat i bemærkningerne til lovforslaget, at der ikke med lovforslaget var tilsigtet nogen ændring af Miljøstyrelsens vejledning om håndhævelse af miljøbeskyttelsesloven, og at det altid er en konkret vurdering, om en sag er egnet til strafferetlig forfølgning ved domstolene, jf. Folketingstidende 2007-08 (2. samling), tillæg A, side 29. Det forudsættes, at uvæsentlige og bagatelagtige sager normalt ikke bør politianmeldes, med mindre særlige forhold gør sig gældende. Videre er det anført, at langt de fleste sager i forbindelse med tilsyn og håndhævelse bør og kan klares ad administrativ vej, og tilsynsmyndigheden således altid bør overveje, om administrative midler er tilstrækkelige og egnede til at standse et ulovligt forhold.

Det fremgår videre, at det ikke var formålet med lovforslaget at anbefale politianmeldelse af alle simpelt uagtsomme overtrædelser af miljøbeskyttelsesloven. Omvendt, anføres det, bør simpelt uagtsomme overtrædelser, der f.eks. har medført skade på miljøet eller fremkaldt fare herfor, efter omstændighederne strafforfølges.

2.1.1.1 Det almindelige bødeniveau ved overtrædelse af miljøbeskyttelsesloven og regler udstedt i medfør heraf

Det er i forarbejderne til lov nr. 173 af 12. marts 2008 forudsat, at bødeniveauet for overtrædelser af bestemmelser i miljøbeskyttelsesloven, der er omfattet af § 110, stk. 1, eller regler udstedt i medfør af § 110, stk. 3, i førstegangstilfælde i almindelighed vil skulle være på minimum 5.000 kr., jf. Folketingstidende 2007-08 (2. samling), tillæg A, side 29. Foreligger der skærpende omstændigheder, forudsættes det, at bødeniveauet i førstegangstilfælde i almindelighed er på minimum 10.000 kr.

Disse bødeniveauer omfatter ikke overtrædelser, der er omfattet af de særlige bødeniveauer for udvalgte overtrædelser anført i lovforslaget til lov 173 af 12. marts 2008, jf. pkt. 2.1.1.2 nedenfor, eksempelvis håndtering af affald, som dette begreb er defineret i § 3, nr. 27, i bekendtgørelse nr. 1749 af 30. december 2024 om affald (herefter benævnt affaldsbekendtgørelsen), og som er omfattet af de retningslinjer, som fremgår af pkt. 2.1.1.2.6 nedenfor.

Omfattet af det almindelige bødeniveau på minimum 5.000 kr. i førstegangstilfælde er bl.a. den private borger, der inden nedrivning renovering eller vedligeholdelsesarbejde påbegyndes, undlader at indgive anmeldelse om bygge- og anlægsaffald til kommunen i overensstemmelse med § 3, stk. 1, i bekendtgørelse om håndtering af affald og materialer fra bygge- og nedrivningsarbejde, hvis der er tale om frembringelse af mere end

UDKAST

1 ton affald, eller undlader at ajourføre affaldsanmeldelsen i overensstemmelse med bekendtgørelsens § 8, stk. 1 og 2. Sker overtrædelse af disse regler i forbindelse med erhverv, vil der være tale om skærpende omstændigheder og bødeniveauet vil derfor som udgangspunkt være på 10.000 kr.

Ligeledes omfattet af disse bødeniveauer er bygherrers undladelse af at foretage miljøscreening og eventuelt miljøkortlægning for problematiske stoffer forud for nedrivning i henhold til § 4 i bekendtgørelse om håndtering af affald og materialer fra bygge- og nedrivningsarbejde, hvis der frembringes mere end 1 ton affald, manglende overholdelse af administrative regler om selektiv nedrivning og standardiseret nedrivningsplan, jf. § 10, stk. 1, § 11, og § 15, stk. 1 og 2, i bekendtgørelsen, samt manglende overholdelse af de øvrige aktørers pligter, herunder transportørens pligt til at fremvise løbenummer og de oplysninger, der angiver hvortil affaldet er anvist, jf. § 17 i bekendtgørelsen.

Det juridiske ansvar for anmeldelse, screening og evt. kortlægning af bygge- og anlægsaffald påhviler bygherren, idet bygherren er ansvars- og strafsubjekt. Det kan i praksis både være en privat bygherre, f.eks. ved nedrivning eller renovering af en privat bolig, eller en professionel bygherre. Især hvor der er tale om en privat bygherre, vil disse opgaver ofte blive overdraget til andre, eksempelvis en entreprenør.

Miljøministeren kan i medfør af § 46 a, stk. 2, i miljøbeskyttelsesloven fastsætte regler om krav til anmeldelse, dokumentation og oplysninger om affald, herunder om myndigheders, borgeres, grundejeres, virksomheders, ejeres, køberes, sælgeres og eksportørers pligt til at foretage anmeldelse af, dokumentere og afgive oplysninger om affald, herunder i sager om klassificering af affald samt foretage undersøgelser af affald for egen regning. Miljøministeren har i medført her bl.a. fastsat regler om at bygherre, inden nedrivninger, renoveringsarbejde og vedligeholdelsesarbejde af bygninger eller anlæg eller dele heraf, der frembringer mere end 1 ton affald, påbegyndes, skal indgive affaldsanmeldelse til kommunalbestyrelsen og foretage screening og evt. sikre, at der foretages kortlægning af bygningen.

Omfattet af disse bødeniveauer er endvidere bl.a. den, der undlader at efterkomme forbud eller påbud efter loven, jf. § 110, stk. 1, nr. 2. Der kan her bl.a. være tale om påbud om nedbringelse af forurening og gennemførelse af bestemte foranstaltninger i forbindelse med bygge- og anlægsprojekter, eller påbud over for aktiviteter, som skønnes at indebære

en nærliggende risiko for væsentlig forurening eller uhygiejniske forhold, jf. § 42. Omfattet er endvidere manglende efterkommelse af påbud efter §§ 68 eller 69, når der er tale om et ulovligt forhold, der skal lovliggøres.

2.1.1.2 Særlige bødeniveauer ved udvalgte overtrædelser af miljøbeskyttelseslovgivningen

For visse specifikke overtrædelser af miljøbeskyttelseslovgivningen indeholder bemærkningerne til lovændringen i 2008 vejledende bødeniveauer, der fraviger de bødeniveauer, der som udgangspunkt anbefales ved overtrædelser af miljøbeskyttelseslovgivningen, jf. pkt. 2.1.1.1 ovenfor.

2.1.1.2.1 *Overtrædelse af miljøbeskyttelseslovens § 19 om beskyttelse af jord og grundvand*

Efter miljøbeskyttelseslovens § 19, stk. 1 og 2, må stoffer, produkter og materialer, der kan forurene grundvand, jord og undergrund, ikke nedgraves i jorden, udledes eller oplægges på jorden eller afledes til undergrunden, medmindre der er givet tilladelse hertil. Typiske overtrædelser af miljøbeskyttelseslovens § 19 er oplag – ofte direkte på jorden – af diverse materialer herunder motordele og væsker, der kan forurene jorden, udledning af toiletspildevand, husspildevand m.v. til bl.a. grøfter, samt nedgravning af affald, herunder maling og nedknuste byggematerialer.

Det er forudsat i bemærkningerne til lovforslaget til lov nr. 173 af 12. marts 2008, at bødeniveauet for overtrædelse af § 19, jf. § 110, stk. 1, nr. 1, i almindelighed bør være på minimum 20.000 kr. i førstegangstilfælde, jf. Folketingstidende 2007-08 (2. samling), tillæg A, side 30 og 31. I de mindst alvorlige overtrædelser bør bødeniveauet ifølge bemærkningerne dog i almindelighed kun være på minimum 5.000 kr. Det forudsættes, at bøderne er højere, hvis der foreligger skærpende omstændigheder.

2.1.1.2.2 *Tilførsel eller oplægning af potentielt forurenende stoffer til vandløb, søer eller havet*

Miljøbeskyttelseslovens § 27 indeholder et forbud mod at tilføre stoffer, der kan forurene vandet, til vandløb, søer eller havet. Stofferne må ikke oplægges sådan, at der er fare for, at vandet forurenes. Typiske overtrædelser af miljøbeskyttelseslovens § 27 er udledning af møddingsaft, ensilagesaft, spildevand, kemiske stoffer og gylle m.m. uden tilladelse, ofte med skader på miljøet og dyrelivet til følge.

Det er forudsat i bemærkningerne til lovforslaget, at bødeniveauet for overtrædelse af § 27, jf. § 110, stk. 1, nr. 1, i almindelighed bør være på

minimum 20.000 kr., jf. Folketingstidende 2007-08 (2. samling), tillæg A, side 30 og 31. Det forudsættes endvidere, at bøderne er højere, hvis der foreligger skærpende omstændigheder, eksempelvis hvor udledning af forurenende stoffer til et vandløb har til følge, at al eller dele af bundfaunaen dræbes, eller hvor der ved simpel uagtsomhed forvoldes en betydelig forurening af eksempelvis vandløb med væsker, der medfører omfattende død af bunddyr eller fisk.

2.1.1.2.3 Manglende godkendelse efter miljøbeskyttelseslovens § 33 – godkendelsespligtig virksomhed

Af relevans for håndtering af såvel bygge- og anlægsaffald som af jord er endvidere, at der med hjemmel i § 110, stk. 1, nr. 6, kan pålægges straf for overtrædelse af § 33 i miljøbeskyttelsesloven, hvorefter såkaldt listevirksomhed ikke må anlægges eller påbegyndes, før kommunalbestyrelsen eller Miljøstyrelsen har meddelt godkendelse hertil. Ved listevirksomhed forstås godkendelsespligtige virksomheder omfattet af listen i bilag 1 og 2 til bekendtgørelse nr. 1027 af 2. september 2024 om godkendelse af listevirksomhed. Tilsvarende er det strafbart uden forudgående godkendelse at påbegynde en bygnings- eller driftsmæssig udvidelse eller ændring af en listevirksomhed, der indebærer forøget forurening, herunder eksempelvis med hensyn til affaldsfrembringelsen.

Det følger bl.a. af forarbejderne til § 33 i miljøbeskyttelsesloven, jf. Folketingstidende 2007-08 (2. samling), tillæg A, side 31, at etablering, ændring eller udvidelse af listevirksomhed i strid med miljøbeskyttelseslovens § 33 betragtes om en alvorlig overtrædelse. Dette gælder efter omstændighederne også formelle overtrædelser af § 33. Baggrunden herfor er, at virksomheder omfattet af godkendelsespligten, netop er udvalgt på grund af deres potentielle risiko for forurening. Derudover forhindrer en manglende ansøgning om godkendelse myndighederne i at tage stilling til aktiviteten, herunder om virksomheden besidder den nødvendige ekspertise til at foretage den miljøfarlige behandling, samt at føre det løbende tilsyn. Faren for skade på miljøet er høj, hvilket forudsættes afspejlet i bødens størrelse.

Det er på denne baggrund forudsat i forarbejderne, at bødeniveauet for overtrædelse af § 33 i almindelighed i førstegangstilfælde bør være på minimum 50.000 kr.

Om overtrædelse af vilkår fastsat i en § 33-godkendelse, se pkt. 2.1.1.2.11 nedenfor.

2.1.1.2.4 Manglende godkendelse efter miljøbeskyttelseslovens § 33 – ulovlig drift af autoophugningsvirksomhed

Autoophugningsvirksomhed er godkendelsespligtig virksomhed i henhold til miljøbeskyttelseslovens § 33, såfremt der er tale om en virksomhed, der har mere end 5 skrotbiler stående påbegyndt til ophugning eller årligt modtager mere end 10 biler til ophugning, jf. Miljøstyrelsens branchevejledning om autoophugningsvirksomhed. En bil betragtes som »påbegyndt til ophugning«, hvis bilen ikke længere er komplet, og hvis det ikke senest 2 måneder efter en inspektion på stedet kan dokumenteres, at en bil, der ved inspektionen ikke var indregistreret, nu igen er blevet indregistreret. Det er i forarbejderne til § 33 i miljøbeskyttelsesloven, jf. Folketingstidende 2007-08 (2. samling), tillæg A, side 31f. forudsat, at bødeniveauet for ulovligt ophug af skrotbiler i erhvervsforhold i almindelighed i førstegangstilfælde i disse tilfælde bør være på minimum 50.000 kr.

2.1.1.2.5 Overtrædelse af underretningspligten efter miljøbeskyttelseslovens § 71

Efter miljøbeskyttelseslovens § 71, stk. 1, skal den ansvarlige for en virksomhed straks underrette tilsynsmyndigheden i tilfælde af driftsuheld m.m., der medfører væsentlig forurening eller fare herfor. Det er forudsat i bemærkningerne til lovforslaget, at bødeniveauet i almindelighed i førstegangstilfælde bør være på minimum 20.000 kr. Manglende underretning kan betyde, at tilsynsmyndigheden ikke har mulighed for at gribe ind med afværgeforanstaltninger, hvorved forureningens omfang kan blive større end nødvendigt.

Det betragtes som en skærpende omstændighed, såfremt der er tale om en overtrædelse af miljøbeskyttelseslovens § 71 i kombination med en af lovens øvrige bestemmelser, jf. Folketingstidende 2007-08 (2. samling), tillæg A, side 32. I praksis vil der ofte være samtidig overtrædelse af miljøbeskyttelseslovens §§ 19, 27 eller 33.

2.1.1.2.6 Vilkårsovertrædelser

Det følger af § 110, stk. 1, nr. 4, at den, der tilsidesætter vilkår knyttet til en tilladelse, dispensation eller godkendelse efter loven straffes med bøde. I forhold til jordforureningsområdet kan det være relevant, hvis et godkendt modtageranlæg, modtager mere jord eller jord med et andet forureningsindhold, end hvad der er fastsat i anlæggets miljøgodkendelse.

Det er forudsat i bemærkningerne til lovforslaget, at bødeniveauet for overtrædelse af vilkår, i tilladelser og godkendelser m.v., herunder

supplerende vilkår til en § 33-godkendelse af en listevirksomhed i et påbud efter miljøbeskyttelseslovens § 41, stk. 1, i almindelighed i førstegangstilfælde bør være på minimum kr. 10.000. Afhængig af vilkårets karakter og formål kan bøden reguleres i opadgående eller nedadgående retning, jf. Folketingstidende 2007-08 (2. samling), tillæg A, side 32 og 33.

Det fremgår endvidere af bemærkningerne, at overtrædelse af vilkår, der i deres indhold og karakter kan sammenlignes med det, der reguleres i lovens øvrige bestemmelser, f.eks. § 19, § 27 eller § 71, også bør sanktioneres på linje hermed, dvs. i almindelighed med kr. 20.000 i førstegangstilfælde. Det fremgår endvidere, at det i sager, hvor der foreligger simpel uagtsomhed, bør anses som en skærpende omstændighed, hvis der er sket skade på miljøet eller der er en potentiel risiko herfor ved overtrædelse af vilkåret, eller hvis overtrædelse af et vilkår er sket med økonomisk vinding for øje. Foreligger der forsæt eller grov uagtsomhed i en sag, hvor der er sket skade på miljøet, eller der er en potentiel risiko herfor ved overtrædelse af vilkåret, eller hvis overtrædelse af et vilkår er sket med økonomisk vinding for øje, skal forholdet straffes efter miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 2. Manglende indberetning af egenkontrolresultater bør også anses som en skærpende omstændighed, da tilsynsmyndigheden ikke får et korrekt grundlag at reagere på, jf. Folketingstidende 2007-08 (2. samling), tillæg A, side 32 og 33.

2.1.1.2.7 Overtrædelse af regler om håndtering af affald

Ulovlig håndtering af affald er typisk en overtrædelse af miljøbeskyttelseslovens § 43 eller af bestemmelser fastsat ved bekendtgørelse i medfør af loven. Efter omstændighederne kan ulovlig håndtering endvidere udgøre en overtrædelse af miljøbeskyttelseslovens §§ 19 eller 33.

Ved håndtering af affald forstås indsamling, transport, nyttiggørelse (herunder sortering) og bortskaffelse af affald, herunder tilsyn i forbindelse hermed og efterbehandling af deponeringsanlæg samt forhandleres og mægleres virksomhed, jf. § 3, nr. 27, i affaldsbekendtgørelsen.

Ifølge miljøbeskyttelseslovens § 43 er enhver, der frembringer, opbevarer, sorterer eller håndterer affald, ansvarlig for, at der ikke opstår uhygiejniske forhold eller sker forurening af luft, vand eller jord.

Det følger af § 73, stk. 1 og 2, i affaldsbekendtgørelsen, at overtrædelse af visse af bekendtgørelsens regler om bygge- og anlægsaffald straffes med bøde eller fængsel i op til to år.

Det gælder bl.a. overtrædelse af affaldsbekendtgørelsens §§ 63 og 66, om affaldsproducerende virksomheders pligt til at sortere affald, og herunder til at udsortere farligt affald, PCB-holdigt affald, asbestholdigt affald og termoruder fra deres bygge- og anlægsaffald og deres pligt til på stedet at kildesortere bygge- og anlægsaffald, der overstiger 1 ton.

Det følger af § 40 i bekendtgørelse om håndtering af affald og materialer fra bygge- og nedrivningsarbejde, at overtrædelse af visse af bekendtgørelsens regler straffes med bøde eller fængsel i op til to år. Det gælder bl.a. ved manglende overholdelse af materielle regler om affaldshåndtering ved selektiv nedrivning, jf. § 9, stk. 1, og § 13 i bekendtgørelse om håndtering af affald og materialer fra bygge- og nedrivningsarbejde.

Det juridiske ansvar for korrekt håndtering af bygge- og anlægsaffald påhviler bygherren, idet bygherren er ansvars- og strafssubjekt. Det kan i praksis både være en privat bygherre, f.eks. ved nedrivning eller renovering af en privat bolig, og en professionel bygherre. Især hvor der er tale om en privat bygherre vil opgaven med affaldshåndtering i praksis ofte blive overdraget til en anden, eksempelvis en entreprenør.

Det følger af § 31, stk. 1 og 2, i bekendtgørelse om anvendelse af affald til jordbrugsformål, at overtrædelse af visse af bekendtgørelsens regler straffes med bøde eller fængsel i op til to år. Det gælder bl.a. ved overtrædelse af bekendtgørelsen § 20, hvis man anvender affald, så det giver anledning til forurening af grundvandet.

Det følger af § 20, stk. 1 og 2, i restproduktbekendtgørelsen, at overtrædelse af bekendtgørelsens regler om anvendelse af bygge- og anlægsaffald og jord straffes med bøde eller fængsel i op til to år. Det gælder blandt andet ved anvendelse af restprodukter og jord, som falder uden for bekendtgørelsens regler, f.eks. anvendelse af farligt affald, anvendelse af affald der falder uden for definitionerne i §§ 12-15, eller anvendelse af affald som ikke er analyseret efter bekendtgørelsens bestemmelser.

Det følger af § 24 i bekendtgørelse om miljøforhold for mindre affaldsbehandlingsanlæg, at overtrædelse af visse af bekendtgørelsens regler straffes med bøde eller fængsel i op til to år. Det gælder bl.a. ved overtrædelse af bekendtgørelsens § 13, stk. 2, 1. pkt., hvorefter arealer til opbevaring og håndtering af farligt affald skal have tæt belægning og være indrettet således, at spild kan holdes inden for et afgrænset område og uden mulighed for afløb til jord, grundvand, overfladevand eller kloak.

Det er forudsat i bemærkningerne til lovforslaget, at bødeniveauet ved ulovlig håndtering af affald, jf. § 43, jf. § 110, stk. 1, nr. 1, og regler fastsat i den dagældende affaldsbekendtgørelse, i almindelighed som minimum bør være på 20.000 kr. i førstegangstilfælde, jf. Folketingstidende 2007-08 (2. samling), tillæg A, side 29. Regler om håndtering af affald fastsat ved bekendtgørelse fremgår nu af flere bekendtgørelser. For bygge- og anlægsaffald fremgår de af affaldsbekendtgørelsen og af bekendtgørelse om håndtering af affald og materialer fra bygge- og nedrivningsarbejde, i bekendtgørelse om anvendelse af affald til jordbrugsformål og i restproduktbekendtgørelsen, jf. ovenfor.

I en række særlige tilfælde angiver forarbejderne dog andre minimumsniveauer for bødestraf for manglende efterlevelse af reglerne om håndtering af affald, jf. nedenfor.

2.1.1.2.7.1 Ulovlig afbrænding af affald, herunder biler

Vejledende bødeniveauer for ulovlig afbrænding af affald fremgår bemærkningerne til lovforslaget, der opererer med en opdeling i tre kategorier, der tager udgangspunkt i hvilken affaldstype, der er tale om, jf. Folketingstidende 2007-08 (2. samling), tillæg A, side 34.

Kategori 1-affald er haveaffald, pap, papir, rent træ og lign. Det er forudsat i bemærkningerne til lovforslaget, at bødeniveauet for privates og erhvervsdrivendes afbrænding af mindre end 500 kg af dette affald, i almindelighed i førstegangstilfælde bør være på minimum 2.000 kr., og at bødeniveauet for afbrænding af 500-1.000 kg i almindelighed i førstegangstilfælde bør være på minimum 5.000 kr. Bødeniveauet for afbrænding af 1-2 tons bør i almindelighed i førstegangstilfælde være på minimum 8.000 kr.

Kategori 2-affald er husholdningsaffald, plastic, dæk, flamingo, bygningsaffald, glasfiber, tøj, jern, metal og lign., i det omfang affaldet er klassificeret som ikkefarligt affald. Det er forudsat i bemærkningerne, at bødeniveauet for privatpersoners afbrænding af mindre end 100 kg af dette affald i almindelighed i førstegangstilfælde bør være på minimum 5.000 kr., mens bødeniveauet for afbrænding af denne type affald i erhvervsforhold i almindelighed i førstegangstilfælde bør være på minimum 8.000 kr. Bødeniveauet for privates afbrænding af 100-500 kg bør i almindelighed i førstegangstilfælde være på minimum 10.000 kr., mens bødeniveauet for erhvervsdrivende i almindelighed i førstegangstilfælde bør være på minimum 20.000 kr. Bødeniveauet for privates afbrænding af 500-1.000 kg bør i almindelighed i førstegangstilfælde være på minimum 15.000 kr.,

mens bødeniveauet for erhvervsdrivende i almindelighed i førstegangstilfælde bør være på minimum 40.000 kr.

Kategori 3-affald er maling, batterier, olieaffald, bremsevæsker og andet farligt affald. Det er i bemærkningerne til lovforslaget forudsat, at bødeniveauet for privates og erhvervsdrivendes afbrænding af mindre end 10 kg af denne type affald i almindelighed i førstegangstilfælde bør være på minimum 10.000 kr. Ved afbrænding af mere end 10 kg af denne type affald vil der som udgangspunkt ikke være tale om en mindre væsentlig skade på miljøet, og der skal derfor straffes efter miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 2.

Af bemærkningerne vedrørende kategori 3-affald fremgår endvidere, at privates og erhvervsdrivendes afbrænding af PCB-holdigt affald og lignende ekstremt forurenende affald anses som særligt skærpende omstændigheder, og bødeniveauet herfor i almindelighed i førstegangstilfælde bør være på minimum 20.000 kr. Ved afbrænding af store mængder af denne type affald vil der som udgangspunkt ikke være tale om en mindre væsentlig skade på miljøet, og der skal derfor straffes efter miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 2.

Er forskelligt affald omfattet af de første 3 kategorier blandet sammen, betragtes det som kategori 3-affald. Findes der PCB og lignende ekstremt forurenende affald i det afbrændte affald, behandles alt affaldet som ekstremt forurenende affald. Affald som ikke umiddelbart falder ind under kategori 1-3 behandles som ekstremt forurenende affald.

Har afbrændingen af affald medført fare for brand i omgivelserne, betragtes dette som en skærpende omstændighed.

2.1.1.2.7.2 Ulovlig opbevaring af henstillede biler (skrotbiler)

Ulovlig opbevaring af skrotbiler straffes efter bekendtgørelse nr. 1654 af 29. december 2022 om håndtering af affald i form af motordrevne køretøjer, opkrævning af miljøbidrag og udbetaling af skrotningsgodtgørelse (bilskrotbekendtgørelsen). Skrotbiler skal i henhold til bilskrotbekendtgørelsen afleveres til forhandlere, der er registreret hos Miljøstyrelsen, og som er i stand til at foretage korrekt miljøbehandling af bilen.

Opbevaring af skrotbiler vil herudover efter omstændighederne kunne betragtes som ulovligt oplag efter miljøbeskyttelseslovens § 19.

Det er forudsat i bemærkningerne til § 110, stk. 5, i miljøbeskyttelsesloven, at bødeniveauet pr. skrotbil for private i almindelighed i førstegangstilfælde er på minimum 3.000 kr. pr. bil, jf. Folketingstidende 2007-08 (2. samling), tillæg A, s. 34 og 35. Bødeniveauet for erhvervsdrivendes ulovlige opbevaring af skrotbiler forudsættes i almindelighed i førstegangstilfælde at være på minimum 20.000 kr. i tilfælde, hvor pågældende har op til og med 5 skrotbiler opbevaret. Har den erhvervsdrivende kun op til to skrotbiler opbevaret, forudsættes dog et bødeniveau på minimum 5.000 kr. pr. bil. Har den pågældende mere end 5 skrotbiler opbevaret, vil der typisk være tale om drift af autoophugningsvirksomhed, som er godkendelsespligtigt efter miljøbeskyttelseslovens § 33. For nærmere herom, se pkt. 2.1.1.2.4 ovenfor.

2.1.1.2.7.3 Import og eksport af affald

Det er i bemærkningerne til lovforslaget forudsat, at ved overtrædelser, hvor transporten af ikkeanmeldepligtigt affald ikke ledsages af de oplysninger, der er krævet i artikel 18 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 1013/2006 af 14. juni 2006 om overførsel af affald, for så vidt angår ikke-anmeldepligtigt affald, bør bødeniveauet i almindelighed i førstegangstilfælde være på minimum 10.000 kr., jf. Folketingstidende 2007-08 (2. samling), tillæg A, s. 35.

For det anmeldepligtige affald, hvor der ikke foreligger en tilladelse, bør bødeniveauet i almindelighed i førstegangstilfælde være på minimum 20.000 kr. samt et tillæg på 3.000 kr. pr. påbegyndt ton.

Forligger der en tilladelse, men kopi af denne og/eller transportdokumentet ikke er medbragt ved transporten, bør bødeniveauet i almindelighed i førstegangstilfælde være på minimum 10.000 kr.

2.1.1.2.7.4 Henkastning eller anbringelse af affald på fremmed ejendom

Henkastning eller anbringelse af affald på fremmed ejendom er strafsanktioneret efter såvel miljøbeskyttelsesloven og regler udstedt i medfør heraf som lov om naturbeskyttelse.

Efter miljøbeskyttelseslovens § 19, § 27 og § 43, jf. § 110, er det således strafbart at skaffe sig af med affald, bl.a. hvis der er fare for en forurening. Efter affaldsaktørbekendtgørelsen, som er udstedt med hjemmel i miljøbeskyttelsesloven, består der en generel pligt til at anvende de kommunale indsamlings- og anvisningsordninger, og affaldsbortskaffelse på fremmed ejendom vil derfor ofte være i strid med denne pligt.

UDKAST

I naturbeskyttelseslovens § 28 er der et forbud mod at henkaste og anbringe affald på fremmed ejendom uden ejerens tilladelse. I skovlovens § 11 findes yderligere en særbestemmelse om forbud mod anbringelse af affald på fredskovspligtige arealer.

Miljøbeskyttelsesloven og naturbeskyttelsesloven udgør således to sideløbende generelle reguleringer af affaldsbortskaffelse, hvor naturbeskyttelsesloven dog alene regulerer affald på fremmed ejendom.

Af bemærkningerne til lovforslaget, jf. Folketingstidende 2007-08 (2. samling), tillæg A, side 35 og 36, sammenholdt med pkt. 5.3.8 i Rigsadvokatens Vejledning forudsættes det, at henkastning af affald uden for genbrugsstationer, i byer og på parkeringspladser m.v. skal henføres under miljøbeskyttelseslovens regler om affaldshåndtering, og den pligt, der er efter affaldsbekendtgørelsen, til at anvende de kommunale indsamlings- og anvisningsordninger, mens henkastning af affald i naturen, såsom f.eks. skove, marker og enge, skal henføres under naturbeskyttelsesloven.

Har den ulovlige affaldsbortskaffelse medført en forurening eller risiko for forurening, kan overtrædelsen straffes efter særreglerne i miljøbeskyttelseslovens § 19, § 27 eller § 43, jf. § 110.

Det følger endvidere af bemærkningerne til lovforslaget, at bødeniveauet for privates henkastning af affald uden for genbrugsstationer, i byer og på parkeringspladser m.v., i almindelighed i førstegangstilfælde bør være minimum kr. 3.000, jf. Folketingstidende 2007-08 (2. samling), tillæg A, side 36. Bødeniveauet for privates henkastning af affald i naturen bør ifølge bemærkningerne i almindelighed i førstegangstilfælde være på minimum 5.000 kr.

Det følger videre af bemærkningerne, at det anses som en skærpende omstændighed, hvis affaldsbortskaffelsen er sket som led i udøvelsen af et erhverv. For erhvervsdrivende forudsættes det, at bødeniveauet for henkastning af affald derfor i almindelighed i førstegangstilfælde er på minimum kr. 5.000, f.eks. ved henkastning af byggeaffald uden for en genbrugsstation, og som minimum 8.000 kr., hvis henkastningen af byggeaffald er foretaget i naturen.

Endelig anføres, at de nævnte minimumsbøder omvendt kan sænkes, hvis der er tale om små mængder affald eller særligt undskyldelige omstændigheder. Navnlig er minimumsniveauet på 5.000 kr. for privates henkastning af affald i naturen ikke møntet på f.eks. små mængder

skovtursaffald. I sådanne tilfælde anser regeringen et bødeniveau på 1.000 kr. for passende.

2.1.1.3 Anvendelse af bestemmelsen i § 110, stk. 2, i miljøbeskyttelsesloven.

Opdelingen i miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 1 og 2, indebærer, at bødestraf efter § 110, stk. 2, alene kan udløses, hvis samtlige betingelser i denne bestemmelse er opfyldt. Det betyder, at § 110, stk. 1, finder anvendelse i alle de tilfælde, hvor overtrædelsen er begået ved simpel uagtsomhed, og dette uanset, om der er sket skade på miljøet eller fremkaldt fare herfor eller opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel. Endvidere finder § 110, stk. 1, anvendelse på overtrædelser, der er begået med forsæt eller grov uagtsomhed, men hvor der ikke foreligger ovennævnte skærpende omstændigheder omfattet af stk. 2.

Det følger af forarbejderne til § 110, stk. 2, at det må kunne forventes, at de foreslåede vejledende bødeniveauer for overtrædelser af miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 1, eller regler fastsat i medfør af § 110, stk. 3, vil få en afsmittende virkning på udmålingen af straf for overtrædelser af miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 2, jf. Folketingstidende 2007-08 (2. samling), tillæg A, side 29. Det anbefales endvidere, at påstand om bøde sker efter miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 2, frem for miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 1, hvis betingelserne herfor er til stede.

2.1.2 Straf ved overtrædelse af jordforureningslovgivningen

Det følger af lovens formålsbestemmelse i § 1, at loven skal medvirke til at forebygge, fjerne eller begrænse jordforurening og forhindre eller forebygge skadelig virkning fra jordforurening på natur, miljø og menneskers sundhed. Det fremgår endvidere, at det med loven særligt tilsigtes at beskytte drikkevandsressourcer, at forebygge sundhedsmæssige problemer ved anvendelsen af forurenede arealer, at tilvejebringe grundlag for en koordineret og målrettet offentlig indsats med henblik på at undgå skadelig virkning fra jordforurening, at forebygge yderligere forurening af miljøet i forbindelse med anvendelse og bortskaffelse af jord og at fastholde forurenere som den, der først og fremmest skal foretage de nødvendige foranstaltninger til at afværge følgerne af en jordforurening og genoprette den hidtidige tilstand.

Jordforureningsloven omfatter således dels de situationer, hvor jordforurenningen allerede er eller kan være sket, dels regulering af jordstrømme. Jordforureningsloven skal medvirke til, at det ikke opstår

yderligere forurening af miljøet, når overskudsjord skal anvendes eller bortskaffes.

Overtrædelse af en række nærmere angivne bestemmelser i jordforureningsloven eller regler og forskrifter udstedt i medfør af denne kan strafsanktioneres med bøde, jf. jordforureningslovens § 88, stk. 1 og 3.

Straffen for overtrædelse af bestemmelser omfattet af § 88, stk. 1, kan stige til fængsel i indtil 2 år, hvis overtrædelsen er begået forsætligt eller ved grov uagtsomhed, og hvis der ved overtrædelsen er voldt skade på miljøet eller fremkaldt fare herfor, eller der ved overtrædelsen er opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel for den pågældende selv eller andre, herunder ved besparelser, jf. lovens § 88, stk. 2.

Det følger af jordforureningslovens § 88, stk. 3, at der i regler og forskrifter udstedt i medfør af denne lov, kan fastsættes straf af bøde, og at straffen kan stige til fængsel i indtil 2 år under tilsvarende omstændigheder som anført i § 88, stk. 2. Bestemmelsen er udmøntet i bekendtgørelse nr. 1452 af 7. december 2015 om anmeldelse og dokumentation i forbindelse med flytning af jord (herefter benævnt jordflytningsbekendtgørelsen) og i restproduktbekendtgørelsen, der ligeledes er udstedt med hjemmel i miljøbeskyttelsesloven.

Det følger af strafbestemmelsen i § 19 i jordflytningsbekendtgørelsen, at den, der overtræder bekendtgørelsens regler om anmeldelse og dokumentation for bl.a. bekendtgørelsens krav om analyser, oplysninger om hvor jorden skal hen, kategorisering, prøvetagning i forbindelse med flytning af jord, mængder jord, der flyttes m.v. straffes med bøde. Straffen kan stige til fængsel i indtil 2 år, hvis overtrædelsen er begået forsætligt eller ved grov uagtsomhed, og hvis der ved overtrædelsen er voldt skade på miljøet eller fremkaldt fare derfor eller opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel for den pågældende selv eller andre, herunder ved besparelser.

Både fysiske og juridiske personer kan straffes for overtrædelser af jordforureningsloven og regler og forskrifter udstedt i medfør heraf. Strafansvaret for de juridiske personer er udtrykkeligt fastsat i jordforureningslovens § 88, stk. 4, og i jordflytningsbekendtgørelsens § 19, stk. 3.

Til at forfølge princippet om, at forureneren betaler, indeholder jordforureningslovens en række påbudsbestemmelser, der regulerer myndighedernes mulighed for at meddele påbud om undersøgelser og oprydning, jf. jordforureningslovens §§ 40 og 41. Det er forudsat i

bemærkningerne til § 40, at denne skal have et indhold, der svarer til miljøbeskyttelseslovens § 72, jf. Folketingstidende (1998-99), tillæg A, s. 4345. Manglende efterkommelse af påbud er strafsanktioneret, jf. jordforureningslovens § 88, stk. 1, nr. 1, og § 88, stk. 2.

Ejere af olietanke under 6.000 liter til boligopvarmning (villaolietanke) kan meddeles et påbud efter jordforureningsloven § 48, stk. 1. I medfør af jordforureningsloven § 49 gælder der en forsikringsordning for disse ejere af sådanne olietanke. Formålet med forsikringsordningen er at sikre økonomisk dækning for tankejerens ubetingede forureneransvar efter lovens § 4, hvorefter der som udgangspunkt kan meddeles påbud til ejeren af en olietank om at undersøge og eventuelt genoprette den hidtidige tilstand i tilfælde af forurening. Undladelse af at efterkomme et påbud efter lovens § 48 er strafbart, jf. jordforureningslovens § 88, stk. 1, nr. 1, og § 88, stk. 2.

Desuden kan en kommunalbestyrelse påbyde ejeren af et areal, der er kortlagt og offentlig tilgængeligt, at foretage mindre omkostningskrævende foranstaltninger som f.eks. flisedækning eller indhegning, jf. jordforureningslovens § 9. Undladelse af at efterkomme et påbud efter lovens § 9 er strafbart, jf. jordforureningslovens § 88, stk. 1, nr. 1, og § 88, stk. 2.

En jordforurening overgår til den offentlige indsats, når påbudsmulighederne er udtømte, og princippet om, at forureneren betaler, derfor ikke kan håndhæves. Regionsrådene er ansvarlige for den offentlige indsats, der efter jordforureningsloven har drikkevand, natur, overfladevand og sundhed som primære indsatsområder. Det betyder, at den offentlige indsats først og fremmest er målrettet i forhold til jordforureninger, der kan have skadelig virkning på menneskers sundhed på arealer med bolig, børneinstitution eller offentlig legeplads, drikkevand, overfladevand eller natur, jf. jordforureningslovens § 6, stk. 1 og 2. Indsatsen efter lovens kapitel 3 sker på arealer, som er kortlagt i henhold til bestemmelserne i lovens kapitel 2.

Ved kortlægning forstås en systematisk tilvejebringelse af viden om jordforurening og kilder til jordforurening på arealerne. Kortlægningen kan således beskrives som en løbende indsamling, behandling og sammenstilling af viden om potentielt forurenende aktiviteter. Kortlægningsindsatsen består af to niveauer for kortlægning, vidensniveau 1 (mistanke om forurening) henholdsvis vidensniveau 2 (konstaterede forurening).

Et areal betegnes som kortlagt på vidensniveau 1, hvis der er tilvejebragt faktisk viden om aktiviteter på arealet, der kan være kilde til jordforurening på arealet. Dette fremgår af lovens § 4.

Et areal betegnes som kortlagt på vidensniveau 2, hvis der er tilvejebragt et dokumentationsgrundlag, der gør, at det med høj grad af sikkerhed kan lægges til grund, at der på arealet er en jordforurening af en sådan art og koncentration, at forureningen kan have en skadelig virkning på mennesker og miljø. Dette fremgår af lovens § 5.

Der er en underretningsforpligtelse i lovens § 12 for regionen, der skal give skriftlig underretning om kortlægningen, og for grundejeren, der skal underrette lejere om en kortlægning. Ligeledes er der en tilsvarende underretningsforpligtelse i lovens § 70, stk. 4, hvorefter ejeren inden 4-uger skriftligt skal underrette eventuelle lejere om kortlægningen. Den fastsatte underretningsforpligtelse for regionen og grundejer er strafsanktioneret efter lovens § 88, stk. 1, nr. 9 og 13.

Når en ejer har modtaget underretning om kortlægning, skal ejer eller bruger af for et areal, der er kortlagt, ansøge kommunalbestyrelsen om tilladelse, før et bygge- eller anlægsarbejde påbegyndes, såfremt arealet herved ændrer anvendelse til en af de former for følsom anvendelse, der fremgår af lovens § 6, stk. 2, eller hvis det kortlagte areal er udpeget som indsatsområde efter § 6, stk. 1 eller anvendes til et af de i stk. 2 nævnte formål. Dette fremgår af lovens § 8, stk. 1 og 2. Det følger af lovens § 88, stk. 1, nr. 2 og 6, og § 88, stk. 2, at den, der i strid med § 8, stk. 1 og 2, ændrer anvendelse, undlader at ansøge eller påbegynder arbejder, der er ansøgt om tilladelse til, kan straffes. Ligesom det er strafbart at tilsidesætte vilkår knyttet til en § 8 tilladelse. Det fremgår af lovens § 88, stk. 1, nr. 8 og § 88. stk. 2.

Jordforureningsloven indeholder i kapitel 4 en værditabsordning for boligejere, der mod en vis egenbetaling kan få fremrykket en offentlig oprydning af deres ejendom. Følgende betingelser skal være opfyldt for at kunne omfattes af ordningen: Forureningen skal være sket inden 1. september 1993, ejendommen skal siden 18. november 1992 været anvendt til helårsbeboelse, grundejer har erhvervet ejendommen i forurennet tilstand og ikke vidste eller burde vide at ejendommen var forurennet på overtagelsestidspunktet. Anmodning om oprydning efter værditabsordningen sendes til regionsrådet, jf. lovens § 29. Der kan anmodes om lån til egenbetalingen, hvilket fremgår af lovens § 33. Afgives der urigtige eller vildledende oplysninger enten i forbindelse med en

anmodning om oprydning eller i forbindelse med anmodning om lån er det strafsanktioneret efter lovens § 88, stk. 1, nr. 10.

Jordforureningslovens kapitel 6 om bortskaffelse og anvendelse af jord indeholder bestemmelser om styring af jordstrømme. Som det fremgår af forarbejderne, jf. Folketingstidende (1998-99), tillæg A, s.4356, er det en forudsætning, at der gennemføres forureningskortlægning i overensstemmelse med lovens kapitel 2, da den problematiske jord kan identificeres ved hjælp af kortlægningen.

Det følger af jordforureningslovens § 88, stk. 1, nr. 9, at der bl.a. kan pålægges straf for overtrædelser af lovens § 50, stk. 1, som forpligter enhver, der flytter jord uden for den ejendom, hvor den er opgravet, og enhver, der anvender sådan jord, til at sikre sig, at jorden ikke giver anledning til skadelig virkning på natur, miljø og menneskers sundhed.

Ved ”flytning af jord” forstås opgravning og håndtering af jord, jf. § 3, nr. 1, i bekendtgørelse nr. 1452 af 7. december 2015 om anmeldelse og dokumentation i forbindelse med flytning af jord (herefter benævnt jordflytningsbekendtgørelsen).

Efter jordforureningslovens § 88, stk. 1, nr. 5, kan der pålægges straf for overtrædelse af lovens § 50, stk. 2, som vedrører en forpligtelse til ikke at påbegynde opgravning og flytning af jord uden anmeldelse til kommunalbestyrelsen. Omfattet af forpligtelsen i § 50, stk. 2, er flytning af forurenede jord, jord fra et areal, der er kortlagt, en kortlagt del af en ejendom eller et areal, som anvendes til offentlig vej, samt jord fra en ejendom, som er omfattet af områdeklassificeringen efter § 50 a, eller flytning af jord fra et godkendt modtageanlæg for jord. Miljøministeren bemyndigelse i lovens § 50, stk. 3, og § 88, stk. 3, til at fastsætte strafbelagte regler om anmeldeordningen, er udmøntet i jordflytningsbekendtgørelsen, der indeholder pligter for anmelderen, transportørerne og modtageren. Gennemgang af domspraksis viser, at der er eksempler, hvor der sker håndtering af jord uden forudgående anmeldelse, eller at jord er bortskaffet til en anden modtager end den, der er oplyst i anmeldelsen.

Afgivelse af urigtige eller vildledende oplysninger i forbindelse med en anmeldelse til kommunalbestyrelsen efter § 50, stk. 2, om opgravning og flytning af jord kan straffes efter § 88, stk. 1, nr. 10.

Anvendelse af jorden samt krav og vilkår til et godkendt modtageranlæg af jord er endvidere reguleret efter miljøbeskyttelseslovens §§ 19 og 33 i

UDKAST

miljøbeskyttelsesloven, jf. henholdsvis pkt. 2.1.1.2.1 og pkt. 2.1.1.2.3 ovenfor.

Derudover kan der pålægges straf efter lovens § 88, stk. 1, nr. 6, såfremt pågældende inden fire uger efter anmeldelsen til kommunalbestyrelsen påbegynder arbejder i strid med § 50, stk. 5.

Det er også strafbelagt uden tilladelse at opgrave eller håndtere jord i strid med en meddelelse givet af kommunalbestyrelsen efter § 50, stk. 6, til den, der har anmeldt opgravning eller flytning af jord, jf. § 88, stk. 1, nr. 7.

Der kan pålægges straf for overtrædelse af § 52, jf. § 88, stk. 1, nr. 9. Det følger af lovens § 52, at tilførsel af såvel forurenede som uforurenede jord til råstofgrave og tidligere råstofgrave er forbudt. Regionsrådet kan under visse nærmere angivne betingelser meddele dispensation fra forbuddet. Dispensation fra forbuddet om at deponere uforurenede jord kan indeholde vilkår, herunder om håndtering af jorden eller om dokumentation for, at der er tale om uforurenede jord. Dispensation fra forbuddet mod deponering af forurenede jord kan indeholde vilkår, herunder om håndtering af jorden eller om opfyldelse af eventuelle dokumentationskrav. Yderligere forudsætter meddelelse af dispensation, at kommunalbestyrelsen i medfør af § 19 i lov om miljøbeskyttelse eller godkendelsesmyndigheden efter § 33 i lov om miljøbeskyttelse fastsætter vilkår for jorddeponeringen. Har amtsrådet ved lovens ikrafttræden givet tilladelse til jorddeponering i råstofgrave i medfør af § 19 eller § 33 i lov om miljøbeskyttelse, gælder denne tilladelse fortsat.

Miljøministeren kan fastsætte nærmere regler om kontrol med deponering af jord i råstofgrave, herunder at den, der modtager jord, for egen regning skal foretage prøveudtagning, analyser og målinger af jorden. Bemyndigelsen er endnu ikke udnyttet.

Der henvises til jordforureningslovens § 88, stk. 1, nr. 1-17, for en fuldstændig gennemgang af de forhold, der er strafbelagte efter § 88, stk. 1 og 2.

Opdelingen i jordforureningslovens § 88, stk. 1 og 2, indebærer, at bødestraf efter § 88, stk. 2, alene kan udløses, hvis samtlige betingelser i denne bestemmelse er opfyldt. Det betyder, at § 88, stk. 1, finder anvendelse i alle de tilfælde, hvor overtrædelsen er begået ved simpel uagtsomhed, og dette uanset, om der er sket skade på miljøet, fremkaldt fare herfor eller opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel. Herudover finder § 88, stk. 1, anvendelse på overtrædelser begået med forsæt eller grov uagtsomhed, men hvor der

ikke foreligger ovennævnte skærpende omstændigheder omfattet af § 88, stk. 2.

Jordforureningslovens § 88 er bygget op på samme måde som straffebestemmelsen i miljøbeskyttelseslovens § 110, men i modsætning til miljøbeskyttelsesloven indeholder forarbejderne til jordforureningsloven ikke nærmere retningslinjer for straffastsættelsen, herunder heller ikke vejledende bødeniveauer for overtrædelse af bestemmelser i jordforureningsloven eller regler fastsat i medfør af loven.

2.1.3 Straffelovens § 196 m.fl.

Straffebestemmelserne i miljøbeskyttelsesloven og jordforureningsloven suppleres af straffelovens § 196 om særlig grov miljøkriminalitet, der har en strafferamme på 6 år og dermed giver mulighed for at idømme en strengere straf end jordforureningsloven og miljøbeskyttelsesloven samt regler udstedt i medfør af disse love gør. Straffelovens § 196 indebærer ikke en udvidelse af de strafbare forhold inden for miljøområdet, men er alene en overbygning og supplement til de gældende straffebestemmelser, herunder i miljøbeskyttelsesloven og jordforureningsloven, som forudsættes anvendt over for særligt grove overtrædelser af disse bestemmelser.

Det følger af straffelovens § 196, stk. 1, at den, der under skærpende omstændigheder i strid med miljølovgivningen forurener luft, vand, jord eller undergrund med den følge, at der sker betydelig skade på miljøet eller fremkaldes nærliggende fare derfor, eller opbevarer eller bortskaffer affald eller lignende stoffer med den følge, at der sker betydelig skade på miljøet eller fremkaldes nærliggende fare derfor, straffes med fængsel i indtil 6 år.

Ved vurderingen af, om et forhold falder under straffelovens § 196 og ikke straffebestemmelser i miljølovgivningen skal der tages udgangspunkt i, om der er tale om miljøkriminalitet, der går væsentligt ud over, hvad der kan henregnes til en normal og sædvanlig drift af en ellers lovlig virksomhed. I vurderingen indgår også omfanget af overtrædelsen, herunder om der er tale om et enkeltstående forhold, eller om en mere systematisk eller vedvarende adfærd, der er udtryk for en bevidst tilsidesættelse af væsentlige miljøhensyn. Der kan i den forbindelse bl.a. lægges vægt på, om overtrædelsen er sket på baggrund af en forudgående planlægning.

Endvidere kan der lægges vægt på, om den tiltalte har skjult eller forsøgt at skjule forureningen og derved forøget skaden eller faren, idet oprydnings- eller afværgeforanstaltninger ikke er blevet iværksat eller først er blevet iværksat på et meget sent tidspunkt.

UDKAST

Herudover vil det indgå, om der ved den kriminelle handling eller undladelse er opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel (fortjeneste eller besparelse). Sådanne omstændigheder taler med betydelig vægt for anvendelse af § 196. Det gælder navnlig i tilfælde, hvor opnåelse af en økonomisk fordel gennem overtrædelse af miljølovgivningen er et væsentligt element i virksomhedsudøvelsen. Bestemmelsen forudsættes således bl.a. at omfatte tilfælde, hvor der direkte spekuleres i at begå miljøkriminalitet, f.eks. ved at der drives erhvervsvirksomhed med ulovlig bortskaffelse af affald.

Det følger af § 196, stk. 2, at den, der i strid med miljølovgivningen forurener luft, vand, jord eller undergrund eller opbevarer eller bortskaffer affald eller lignende stoffer, straffes på samme måde, når der er tale om overtrædelser af mere systematisk eller organiseret karakter.

Efter omstændighederne kan der tillige være om overtrædelse af andre bestemmelser i straffeloven, herunder af § 279 og § 291, stk. 2.

Retspraksis om § 196 er begrænset, men nævnes kan bl.a. Østre Landsrets dom af 20. november 2017, som er optrykt i MAD2017.525. Her blev de tiltalte dømt tillægsstraffe, jf. straffelovens § 89 på henholdsvis 3 år og 3 år og 9 måneders ubetinget fængsel for omfangsrig, ulovlig bortskaffelse af usorteret bygningsaffald fra drift af en nedrivningsvirksomhed og for hærverk ved at have aflæstet ikke mindre end 2.600 tons bygningsaffald på 28 lokaliteter på fremmed grund uden samtykke fra grundejerne. De dømte blev straffet efter straffelovens § 196, jf. §§ 19 og 33, jf. § 35 i miljøbeskyttelsesloven og en række bestemmelser i godkendelsesbekendtgørelsen og affaldsbekendtgørelsen, straffelovens § 276, § 290, stk. 1, 291, stk. 1, stk. 2, samt § 28 i naturbeskyttelsesloven. En af de tiltalte blev tillige dømt for overtrædelse af våbenbekendtgørelsen, den anden af de tiltalte tillige efter straffelovens § 181, stk. 1. Retten lagde ved afgørelsen bl.a. vægt på, at overtrædelserne af miljølovgivningen var sket systematisk, vedvarende og organiseret, og at straffelovens § 196, stk. 2, derfor fandt anvendelse.

Straf for overtrædelse af straffelovens § 279 i ovennævnte sag skyldtes bl.a., at de tiltalte i et forhold strid med sandheden havde afgivet tilbud om nedrivning af et hus, hvoraf fremgik, at nedtagning af asbest ville ske i overensstemmelse med lovgivningen, hvilket ikke skete, hvilket medførte asbestforurening, hvorved den pågældende grundejer led et formuetab.

Straf for overtrædelse af straffelovens § 291, stk. 1, om hærværk skyldtes, at de tiltalte uden samtykke bl.a. havde aflæsset affaldet på lejet grund og rastepladser og parkeringspladser.

2.1.4 Retningslinjer for straffastsættelse ved skærpende omstændigheder

Som supplement til de vejledende bødeniveauer, der er angivet i forarbejderne til miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 5, indeholder straffelovens § 51, stk. 3, og kapitel 10 en række udmålingskriterier, der normalt finder anvendelse ved fastsættelse af sanktioner for overtrædelse af miljøbeskyttelseslovgivningen og jordforureningslovgivningen.

Det følger af straffelovens § 51, stk. 3, at der skal tages særligt hensyn til den skyldiges betalingsevne og til den opnåede eller tilsigtede fortjeneste eller besparelse. Dette skal ske inden for de grænser, som hensynet til lovovertrædelsens beskaffenhed og de omstændigheder, der er nævnt i straffelovens § 80, tilsiger. Ifølge forarbejderne giver bestemmelsen også mulighed for at fastsætte bøder, der står i passende forhold til virksomhedens størrelse og økonomi. Det fremgår således af bemærkningerne til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 1995-1996, tillæg A, side 4056-4057, at "[d]et har derfor støtte i loven, at den bøde, som pålægges en juridisk person, kan blive væsentlig større end den, som udmåles over for strafskyldige enkeltpersoner [. . .]", og "[e]ndvidere giver kollektivansvaret mulighed for at fastsætte bøder, der står i passende forhold til virksomhedens størrelse og økonomi og til den fortjeneste, der er opnået eller tilsigtet ved lovovertrædelsen".

Det fremgår af straffelovens § 80, stk. 1, at der under hensyntagen til ensartethed i retsanvendelsen ved straffens fastsættelse skal lægges vægt på lovovertrædelsens grovhed og på oplysninger om gerningsmanden. Det følger af straffelovens § 80, stk. 2, 1. pkt., at der ved vurderingen af lovovertrædelsens grovhed skal tages hensyn til den med lovovertrædelsen forbundne skade, fare og krænkelse samt til, hvad gerningsmanden indså eller burde have indset herom. Det følger af straffelovens § 80, stk. 2, 2. pkt., at der ved vurderingen af oplysninger om gerningsmanden skal tages hensyn til dennes almindelige personlige og sociale forhold, dennes forhold før og efter gerningen samt dennes bevæggrunde til gerningen.

Af straffelovens § 81, fremgår bl.a. en række forhold, der i almindelighed vil skulle indgå som skærpende omstændigheder og derfor som sådanne indebære en skærpelse af straffen i sager om overtrædelse af miljøbeskyttelses- og jordforureningslovgivningen.

Der er i forarbejderne til § 110, stk. 5, i miljøbeskyttelsesloven, jf. Folketingstidende 2007-08 (2. samling), tillæg A, side 36, ligeledes forudsat, at hvor der foreligger skærpende omstændigheder, kan der jævnlige være grundlag for at udmåle bøder, der er højere – og efter omstændighederne væsentligt højere – end dem, der følger af de udgangspunkter for bødefastsættelse, der i øvrigt fremgår af lovforslagets bemærkninger.

Der er i forarbejderne til § 110, stk. 5, i miljøbeskyttelsesloven endvidere angivet en række eksempler på forhold, der forudsættes at indgå som skærpende eller formildende omstændigheder ved overtrædelse af denne lov og regler udstedt i medfør heraf.

For nærmere herom, se pkt. 2.1.5.1 til pkt. 2.1.5.10 nedenfor.

2.1.4.1 Voldt skade på miljøet eller været fare herfor

Ved udmåling af sanktioner skal det særligt tillægges vægt, hvis der ved overtrædelsen er sket skade på miljøet eller er fremkaldt fare herfor, jf. miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 2, nr. 1, og stk. 3, og jordforureningslovens § 88, stk. 2 og 3. Det er forudsat i bemærkningerne til lovforslaget bag lov nr. 173 af 12. marts 2008, at mængde og farlighed af det ulovligt udledte forurenende stof, evt. suppleret med oplysninger om udgiften ved rensning efter udledning, tillige har betydning ved bødefastsættelsen, jf. Folketingstidende 2007-08 (2. samling), tillæg A, s. 28.

Det er endvidere forudsat, at henkastning af store mængder affald eller affald af særlig farlig eller skæmmende karakter skal betragtes som en skærpende omstændighed, jf. Folketingstidende 2007-08 (2. samling), tillæg A, s. 36.

2.1.4.2 Manglende efterkommelse af indskærper eller påbud

Det fremgår af forarbejderne til § 110, stk. 5, i miljøbeskyttelsesloven, at det skal betragtes som en skærpende omstændighed, hvis der er givet påbud eller indskærper forud for lovovertrædelsen, som ikke er efterkommet, jf. Folketingstidende 2007-08 (2. samling), tillæg A, s. 28 og 36. Det forudsættes endvidere, at dette som udgangspunkt vil betyde en forhøjelse af den bøde, der i almindelighed ellers vil gives for den pågældende overtrædelse.

2.1.4.3 Gentagelsestilfælde

Det følger af straffelovens § 81, nr. 1, at det ved straffens fastsættelse i almindelighed skal indgå som en skærpende omstændighed, at gerningsmanden tidligere er straffet af betydning for sagen.

Det er forudsat i bemærkningerne til § 110, stk. 5, i miljøbeskyttelsesloven, at der i almindelighed bør ske en fordobling af det vejledende bødeniveau anden gang, der sker en overtrædelse af en bestemmelse omfattet af straffebestemmelsen i miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 1, eller regler udstedt i medfør af § 110, stk. 3, jf. Folketingstidende 2007-08 (2. samling), tillæg A, s. 29.

2.1.4.4 Fare for omgivelserne

Det fremgår af forarbejderne til § 110, stk. 5, i miljøbeskyttelsesloven, at det skal betragtes som en skærpende omstændighed, hvis overtrædelsen har forårsaget fare for omgivelserne, jf. Folketingstidende 2007-08 (2. samling), tillæg A, s. 36. Det forudsættes endvidere, at dette som udgangspunkt vil betyde en forhøjelse af den bøde, der i almindelighed ellers vil gives for den pågældende overtrædelse.

2.1.4.5 Overtrædelse begået i forbindelse med udøvelse af erhverv

Det følger af miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 5, 2. pkt., at det er en skærpende omstændighed, hvis en overtrædelse er begået i forbindelse med udøvelse af erhverv.

I forarbejderne til § 110, stk. 5, 2. pkt., er flere steder indsat særlige bødeniveauer for visse overtrædelser af miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 1, eller regler udstedt i medfør af § 110, stk. 3, målrettet erhvervsdrivende. Eksempelvis foreslås for ulovlig opbevaring af skrotbiler et bødeniveau på minimum kr. 20.000 for erhvervsdrivendes opbevaring af op til fem skrotbiler, dog som minimum 5.000 kr. pr. bil, når den erhvervsdrivende har op til 2 skrotbiler opbevaret, jf. pkt. Folketingstidende 2007-08 (2. samling), tillæg A, s. 35, og pkt. 2.1.1.2.8 ovenfor. Endvidere forudsættes eksempelvis et bødeniveau på minimum kr. 5.000 for erhvervsdrivendes henkastning af affald uden for genbrugsstationer m.m., samt et bødeniveau på minimum kr. 8.000 for erhvervsdrivendes henkastning af affald i naturen, jf. Folketingstidende 2007-08 (2. samling), tillæg A, s. 36, og pkt. xxx ovenfor.

Jordforureningsloven har ikke en bestemmelse svarende til miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 5, 2. pkt., men praksis viser, at der ved udmålingen af bøder i også disse sager lægges vægt på, om en overtrædelse er begået i forbindelse med erhverv.

Fra praksis [indsæt reference] kan nævnes en dom, der bl.a. vedrørte overtrædelse af jordflytningsbekendtgørelsens bestemmelser om forudgående anmeldelse af jordflytning, hvormed jordflytningen ikke blev godkendt og anvist til rette modtagested, alt hvorved der blev voldt skade på miljøet eller fremkaldt fare derfor. Retten lagde ved bødefastsættelsen i skærpende retning bl.a. vægt på, at virksomheden, der havde overtrådt lovgivningen, arbejdede professionelt med jordflytning, og at jordflytning var en af selskabets væsentligste opgaver. I en anden sag lagde retten ved vurderingen af, hvor stor betydning for udmålingen af bøden i skærpende retning vægt på, at den pågældende virksomhed havde haft en underordnet rolle.

2.1.4.6 Overtrædelse begået af flere i forening

Det følger af straffelovens § 81, nr. 2, at det ved straffens fastsættelse i almindelighed skal indgå som skærpende omstændighed, at gerningen er udført af flere i forening.

2.1.4.7 Særligt planlagt eller led i omfattende kriminalitet

Det følger af straffelovens § 81, nr. 3, at det ved straffens fastsættelse i almindelighed skal indgå som skærpende omstændighed, hvis gerningen er særligt planlagt eller led i omfattende kriminalitet.

Overtrædelser af mere systematisk eller organiseret karakter er ligeledes en skærpende omstændighed, der kan føre til fængsel indtil 6 år efter straffelovens § 196, stk. 2, hvis gerningspersonen i strid med miljølovgivningen forurener luft, vand, jord eller undergrund eller opbevarer eller bortskaffer affald eller lignende stoffer.

2.1.4.8 Forsætlige forhold og grov uagtsomhed

Er der med overtrædelsen tale om et forsætligt forhold eller grov uagtsomhed er der tale om skærpende omstændigheder.

Er der ved overtrædelsen forvoldt skade på miljøet eller fremkaldt fare derfor, eller er der ved overtrædelsen opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel for den pågældende selv eller andre, herunder ved besparelser, vil der være tale om overtrædelse af henholdsvis § 110, stk. 2, i miljøbeskyttelsesloven og § 88, stk. 2, i jordforureningsloven eller i givet fald regler udstedt i medfør af § 110, stk. 3, i miljøbeskyttelsesloven eller § 88, stk. 3, i jordforureningsloven.

Foreligger der forsæt, vil der i særlig grove tilfælde ligeledes kunne være tale om overtrædelse af straffelovens § 196, der giver hjemmel til at fastsætte straf på op til seks års fængsel.

2.1.5 Særligt om straffastsættelse og bødeniveau ved tilsigtet eller opnået økonomisk fordel

Det følger af straffelovens § 51, stk. 3, at der ved fastsættelsen af bøder bl.a. skal tages hensyn til den opnåede eller tilsigtede fortjeneste eller besparelse ved lovovertrædelse. Dette skal ske inden for de grænser, som hensynet til lovovertrædelsens beskaffenhed og de omstændigheder, der er nævnt i straffelovens § 80, tilsiger.

Tilsvarende fremgår det af jordforureningslovens § 88, stk. 2 og 3, og miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 2, nr. 2, og stk. 3, at det er en skærpende omstændighed, hvis der ved overtrædelsen er opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel for den pågældende selv eller andre, herunder ved besparelser.

Det er i bemærkningerne til lov nr. 173 af 12. marts 2008, jf. Folketingstidende 2007-08 (2. samling), tillæg A, side 29, forudsat, at en passende bøde i almindelighed vurderes at være en fjerdedel af den tilsigtede eller opnåede økonomiske fordel. Det fremgår videre, at bøden i almindelighed som minimum bør svare til ovennævnte almindelige bødeniveauer. Endelig fremgår, at det er hensigten med det vejledende bødeniveau at sikre, at sanktionen i denne type sager er mærkbar og har en præventiv effekt, uanset om der alene måtte dømmes efter § 110, stk. 1.

I disse tilfælde vil ved udmålingen af bøde tillige skulle indgå i vurderingen af bødens størrelse, om der kan ske konfiskation, jf. pkt. 2.1.6 nedenfor.

Det forudsættes, at der ved strafudmålingen altid – også, hvor der foretages konfiskation eller udmåles bøde under hensyntagen til en opnået økonomisk fordel – skal tillægges vægt, om overtrædelsen er sket med økonomisk vinding eller besparelse for øje, uanset om den økonomiske fordel er opnået eller alene tilsigtet, jf. Folketingstidende 2007-08 (2. samling), tillæg A, side 28 og 36.

For praksis i sager af denne karakter, se dom nævnt under pkt. 2.1.6 nedenfor.

2.1.6 Særligt om straffastsættelse og bødeniveau ved manglende mulighed for konfiskation af opnået fortjeneste eller besparelse

Det følger af miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 6, 1. pkt., og jordforureningslovens § 88, stk. 5, 1. pkt., at er der ved en overtrædelse opnået en økonomisk fordel, konfiskeres denne efter reglerne i straffelovens 9. kapitel, selvom der ved overtrædelsen ikke er voldt skade på miljøet eller er fremkaldt fare derfor.

Af straffelovens § 75, stk. 1, følger, at udbyttet ved en strafbar handling eller et dertil udbyttet ved en strafbar handling eller et hertil svarende beløb helt eller delvist kan konfiskeres, ligesom der, hvis der savnes fornødent grundlag for at fastslå beløbets størrelse, kan konfiskeres et beløb, som skønnes at svare til det indvundne udbytte.

Det præciseres i bemærkningerne til miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 6, jf. Folketingstidende 1996-97, tillæg A, side 2015f, som bemærkningerne til jordforureningslovens § 88, stk. 5, henviser til, jf. Folketingstidende 1998-1999, tillæg A, side 4367, at udgangspunktet om, at der skal ske konfiskation, også skal være gældende ved formelle overtrædelser, det vil sige overtrædelser, der ikke indebærer en skade eller fare for skade på miljøet. Det er typisk tilfælde, hvor en listevirksomhed påbegyndes, forinden godkendelse hertil efter miljøbeskyttelseslovens § 33 er meddelt, enten fordi der ikke er ansøgt herom, eller fordi myndighederne ikke har færdigbehandlet sagen, men hvor godkendelse til den pågældende virksomhed ville være blevet meddelt, hvis der havde været indgivet ansøgning herom, eller myndighederne havde haft lejlighed til at afslutte sagen.

Det kan i visse tilfælde være vanskeligt at dokumentere størrelsen af en økonomisk fordel med den følge, at konfiskation ikke kan ske. Kan der ikke ske konfiskation, skal der tages særskilt hensyn hertil ved udmåling af bøde, herunder en eventuel tillægsbøde, jf. miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 6, 2. pkt., og jordforureningslovens § 88, stk. 5, 2. pkt. Der er hverken i forarbejderne til miljøbeskyttelsesloven eller til jordforureningsloven angivet vejledende bødeniveauer for disse tilfælde.

I ovennævnte bemærkninger præciseres endvidere, at der ved udmålingen af sanktionen tillige bl.a. skal tages hensyn til overtrædelsens grovhed og personens forhold m.v., jf. straffelovens kapitel 10, og der ved endvidere strafudmålingen altid - også hvor der foretages konfiskation - skal tillægges vægt, om overtrædelsen er sket med økonomiske vinding eller besparelse for øje, uanset om den økonomiske fordel er opnået eller alene tilsigtet, jf.

UDKAST

straffelovens § 53, stk. 3. Endelig præciseres, at det ved udmålingen af sanktionen på miljøbeskyttelsesområdet tillige skal tillægges vægt, om der ved overtrædelsen er sket skade på miljøet eller er fremkaldt fare herfor. Da reglerne netop tilsigter en beskyttelse af miljøet findes det at være en skærpende omstændighed, at miljøet har lidt overlast eller været udsat for risici herfor. Dette fremgår af den gældende § 110, stk. 2.

For nærmere om strafudmålingen, se endvidere pkt. 2.1.4 med underpunkter ovenfor.

Fra praksis [indsæt reference] kan nævnes en dom, hvor det blev lagt til grund, at et selskab som bygherre for nedrivning af et enfamilieshus med garage havde overtrådt affaldsbekendtgørelsen ved at have undladt at screene for PCB, kortlægge bygninger med eventuelt indhold af PCB og anmelde nedrivning til kommunen. Kommunen havde foreslået en bøde på 200.000 kr. og i retten fremlagt en opgørelse over de skønnede besparelser på 213.800 kr. Anklagemyndigheden nedlagde påstand om bøde på 150.000 kr. Bygherren blev af retten idømt en bøde på 50.000 kr. Retten lagde ved fastsættelsen af bødestørrelsen vægt på, at der var tale om en grov tilsidesættelse af regler, der skal beskytte miljøet udøvet af en virksomhed, og at der med henvisning til MBL § 110, stk. 5, derfor var behov for en bøde af et føleligt niveau. Retten fandt imidlertid ikke, at der var grundlag for at fastsætte bøde svarende til den skønnede, beregnede besparelse på 213.800 kr. ”uden nærmere holdepunkter for et sådant bødeniveau i de overtrådte regler”.

I denne dom blev bøden således fastsat til 50.000 kr., hvilket svarer til mindre end en fjerdedel af den skønnede besparelse. Herved blev der således alene taget højde for, hvad der ville være en passende bødestørrelse i de tilfælde, hvor der tillige kunne ske konfiskation af den opnåede eller tilsigtede besparelse i henhold til straffelovens regler herom, jf. miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 6, 1. pkt., men tilsyneladende uden særskilt eller væsentlig hensyntagen til, at der ikke i denne sag kunne ske konfiskation, jf. lovens § 110, stk. 6, 2. pkt.

I disse sager skal der ved straffens udmåling ligeledes indgå, at det i henhold til jordforureningslovens § 88, stk. 2, nr. 2, og miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 2, nr. 2, er en skærpende omstændighed, hvis der ved overtrædelsen er opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel for den pågældende selv eller andre, herunder ved besparelser. For nærmere herom, se pkt. 2.1.5 ovenfor.

2.1.7 Retningslinjer for straffastsættelse ved formildende omstændigheder

Formildende omstændigheder kan medføre en nedsættelse af straffen, jf. straffelovens § 82. Dette kan f.eks. være tilfælde, hvor gerningsmanden har genoprettet eller søgt at genoprette den skade, han eller hun har forvoldt. Andre eksempler på formildende omstændigheder er gerningsmandens personlige og økonomiske forhold, eller hvis der er gået så lang tid, siden den strafbare handling blev foretaget, at anvendelsen af den sædvanlige straf er unødvendig.

2.2 Miljø- og Ligestillingsministeriets overvejelser

Der er de senere år kommet øget fokus på de store økonomiske gevinster, der kan være forbundet med manglende overholdelse af regler om håndtering af overskudsjord, der er eller kan være forurenet, og efterlevelse af regler om bygge- og anlægsaffald, og på de kriminelle netværk, der bl.a. opererer i disse sager.

Fællesnævner i disse sager er bl.a. manglende lovpligtige miljøgodkendelser og snyd med analyseresultater om jordens eller affaldets forureningsgrad eller med kortlægningen af problematiske stoffer i bygge- og anlægsaffald.

Håndtering af jord og bygge- og anlægsaffald skal ske på en sådan måde, at flytning af jorden eller affaldshåndteringen ikke giver anledning til skadelig virkning på natur, miljø og menneskers sundhed. Derfor er bl.a. sporbarhed et vigtigt punkt, når jorden flyttes eller affaldet håndteres, hvilket tilgodeses ved anmeldelse af kommende jordflytninger eller affald. Manglende anmeldelse eller snyd med anmeldelsen, f.eks. ved at jorden eller affaldet håndteres anderledes, herunder bortskaffes til andre steder end det, der fremgår af anmeldelsen, er derfor noget, der ikke kan accepteres, fordi det kan medføre, at forurenet jord og bygge- og anlægsaffald med problematiske stoffer håndteres forkert. Dette kan i værste fald påvirke vores miljø og sundhed negativt, eksempelvis hvis forurenet jord ender i en børnehave.

Forkert jord- og affaldshåndtering kan ligeledes have store miljø- og sundhedsmæssige konsekvenser som følge af skader på miljøet og naturen m.v., som er svære at genoprette, og som i værste tilfælde kan være uoprettelige. Ulovlig afbrænding af affald sker ofte for at spare udgifterne til miljømæssig korrekt håndtering. Afbrænding kan have en stor miljømæssig effekt, bl.a. pga. nedsivning af forurenende stoffer til jorden og grundvandet. Ved afbrænding af forurenende stoffer kan der dannes dioxin, hvilket er til fare for omgivelserne. Afbrænding af affald kan tillige være en overtrædelse af miljøbeskyttelseslovens § 33. Dette eksempelvis

ved ulovlig afbrænding af kabelskrot, hvor virksomheden skal være miljøgodkendt i henhold til miljøbeskyttelseslovens § 33 for at foretage en sådan behandling.

Europol har i sin 2025-rapport (Europol, European Union Serious and Organised Crime Threat Assessment – The changing DNA of serious and organised crime, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2025) blandt andet identificeret de syv vigtigste og største trusler mod EU's sikkerhed. En af disse er ulovlig handel med affald, herunder jord, der ligeledes kan være affald. Det anføres, at der her er tale om en økonomisk motiveret og drevet form for kriminalitet, som er tæt forbundet med den lovlige affaldssektor og som beskæftiger eksperter fra denne sektor.

Miljø- og Ligestillingsministeriet har foretaget en gennemgang af en række bødeforelæg og utrykte domme samt enkelte trykte domme (herefter benævnt praksis) vedrørende såvel ulovlig håndtering af jord som manglende efterlevelse af regler om bygge- og anlægsaffald. Det er Miljø- og Ligestillingsministeriets vurdering, at de nuværende bødeniveauer for overtrædelse af regler om flytning af jord, der er eller kan være forurenede, og af regler om bygge- og anlægsaffald generelt er for lave og ikke kan antages at have den fornødne præventive og pønale effekt i forhold til de store økonomiske gevinster og miljø- og sundhedsmæssige risici, der ofte er forbundet med manglende overholdelse af lovgivningen. Gennemgangen af praksis viser endvidere, at bøderne varierer relativt meget i selv forholdsvis ensartede sager.

Det er endvidere ministeriets vurdering, at dette også gælder i forhold til de øvrige overtrædelser af miljøbeskyttelseslovgivningen, der er omfattet af de retningslinjer for straffastsættelse, der fremgår af lovbemærkningerne til lov nr. 173 af 12. marts 2008, og som ikke vedrører manglende efterlevelse af regler af relevans for jord, der er eller kan være forurenede, og bygge- og anlægsaffald. Således tager de dér angivne bødeniveauer for overtrædelse af regler om eksempelvis udvidet producentansvar, om drift af autoophugningsvirksomhed og om import og eksport af affald, der ikke er bygge- og anlægsaffald, ikke højde for de sidste knap tyve års prisudvikling, ligesom de ikke reflekterer det øgede behov for at sikre miljøets tilstand, herunder med henblik på at sikre menneskers sundhed.

Straffastsættelsen for overtrædelse af såvel miljøbeskyttelses- som jordforureningslovgivningen bør i langt højere grad, end tilfældet er efter gældende ret, fremover afspejle såvel de økonomiske gevinster som de

miljø- og sundhedsmæssige risici, der er forbundet med manglende overholdelse af lovgivningen.

Det er på denne baggrund Miljø- og Ligestillingsministeriets vurdering, at der er behov for en præcisering, tydeliggørelse og skærpelse af de vejledende retningslinjer for straffastsættelse, herunder af bødeniveauerne, ved overtrædelse af miljøbeskyttelsesloven og regler udstedt i medfør af loven. Der er i særlig grad behov for, at der sættes ind over for professionelle, der tilsidesætter reglerne til skade for miljø og sundhed.

Af samme grund er der behov for, at der i lovbemærkningerne til jordforureningsloven indsættes tilsvarende vejledende retningslinjer for fastsættelse af straf, herunder vejledende bødeniveauer, ved overtrædelse af jordforureningsloven og regler fastsat i medfør heraf.

Det er Miljø- og Ligestillingsministeriets vurdering, at bødestrafniveauet for overtrædelse af reglerne i miljøbeskyttelsesloven, jordforureningsloven og regler fastsat i medfør af disse to love som udgangspunkt bør fordobles i forhold til det gældende strafniveau. Dette, med henblik på at sikre en såvel præventiv som pønalt effekt af straffen i disse sager.

Det er dog Miljø- og Ligestillingsministeriets vurdering, at der bør ske en firdobling af det vejledende minimumsbødeniveau for overtrædelse af regler om anmeldelse af bygge- og anlægsaffald, jf. § 3, stk. 1, om ajourføring af affaldsanmeldelsen, jf. § 8, stk. 1 og 2, og om miljøscreening og eventuelt miljøkortlægning for problematiske stoffer forud før nedrivning, jf. § 4 i bekendtgørelse om håndtering af affald og materialer fra bygge- og nedrivningsarbejde. Dette, da anmeldelse, screening og kortlægning er en væsentlig forudsætning for at sikre sporbarhed, der er essentiel for håndhævelse, og dermed for at sikre korrekt affaldshåndtering og korrekt håndtering af jord, der er eller kan være forurenet.

En firdobling af bødeniveauet vil bevirke, at disse overtrædelser som udgangspunkt vil blive straffet på niveau med overtrædelse af regler om håndtering af affald.

Det er ligeledes ministeriets vurdering, at minimumsniveauet for udmåling af bøder i forbindelse med overtrædelse af krav om forudgående anmeldelse af flytning af jord, der er eller kan være forurenet, jf. jordforureningslovens § 50, stk. 2, og jordflytningsbekendtgørelsens § 4, stk. 1, på tilsvarende vis skal være med til at sikre sporbarhed. Det er dog ministeriets vurdering, at det vejledende bødeniveau her som udgangspunkt skal være højere, da der

UDKAST

vægtmæssigt er tale om større mængder pr. eksempelvis vognlæs og dermed større risiko for forurening, end hvor der er tale om bygge- og anlægsaffald.

Det er endvidere Miljø- og Ligestillingsministeriets vurdering, at bødestørrelserne i de tilfælde, hvor manglende overholdelse af enten jordforureningslovgivningen eller miljøbeskyttelseslovgivningen indebærer en enten tilsigtet eller opnået økonomisk fordel, i almindelighed bør være to gange den skønnede økonomiske fortjeneste eller besparelse.

Er der ikke grundlag for konfiskation af en opnået økonomiske fordel, bør dette indebære en yderligere forhøjelse af bøden med et beløb, der svarer til den skønnede fortjeneste eller besparelse. Dette svarer til den retningslinje for straffastsættelse i tilsvarende situationer, der fremgår af lovbemærkningerne til § 93 i husdyrsbrugsloven.

I de sager, hvor det kan konstateres, at der med den manglende overholdelse af reglerne er tilsigtet eller opnået en økonomisk vinding, men hvor det er forbundet med betydelige vanskeligheder at fastsætte størrelsen af den økonomiske fordel, og det derfor ikke vurderes muligt at foretage konfiskation af den opnåede fortjeneste eller besparelse, viser praksis således, at det hensyn, der skal tages hertil ved udmåling af bøden, ikke giver sig udslag i en forhøjelse af bøden eller i en tillægsbøde, der tilnærmelsesvist svarer til den skønnede opnåede økonomiske fordel. For et eksempel herpå fra retspraksis, se dom refereret under pkt. 2.1.6 ovenfor.

Dette vil være en markant forhøjelse i forhold til såvel domspraksis som de gældende retningslinjer i miljøbeskyttelsesloven, der som udgangspunkt opererer med en bødestørrelse på kun en fjerdedel af den tilsigtede eller opnåede besparelse. Hverken miljøbeskyttelsesloven eller jordforureningsloven har retningslinjer for den nødvendige forhøjelse af bøden eller en tillægsbøde under hensyntagen til den skønnede fortjeneste eller besparelse i de tilfælde, hvor der ikke er grundlag for konfiskation.

Det er endvidere Miljø- og Ligestillingsministeriets vurdering, at hvor der er tale om overtrædelser begået i forbindelse med erhverv, er der behov for at sikre et mere retfærdigt bødesystem, hvor bøderne kan mærkes og vil have en pønalt og præventiv effekt i både store og små virksomheder. Dette, da det samme bødeniveau uanset virksomhedsstørrelse alt andet lige vil ramme en mindre virksomhed langt hårdere, end det vil ramme en stor virksomhed. Et mere retfærdigt system kan opnås ved at foretage en differentiering af bøder, hvorefter bødeniveauet for større virksomheder hæves, samtidig med at bøderne for de små virksomheder fastsættes med udgangspunkt i det vejledende minimumsbødeniveau for overtrædelser, der begås i forbindelse

med erhverv. Det er ministeriets vurdering, at en afgrænsning af virksomhedens størrelse målt på ansatte vil være en relevant parameter at differentiere bødestørrelsen ud fra.

En samlet skærpelse af denne karakter af bødeniveauerne vil efter ministeriets vurdering være af afgørende betydning for, at brud på lovgivningen ikke kan betale sig og dermed en mere sikker implementering af dette princip, der har været klar fra lovgivers side, siden § 110 blev indsat i miljøbeskyttelsesloven. Her må det også forventes, at en markant skærpelse af straffen i praksis vil få en generalpræventiv effekt, som er nødvendig, henset til, at ikke alle overtrædelser opdages.

Det er endvidere Miljø- og Ligestillingsministeriets vurdering, at der generelt er behov for at skærpe også de vejledende retningslinjer for fastsættelse af straf, der ikke vedrører bødestørrelser. Tydelige og præcise retningslinjer vil således være af væsentlig betydning for at sikre en ensartet praksis og effektiv håndhævelse på tværs af kommuner og politi- og retskredse.

Her er bl.a. behov for at tydeliggøre og skærpe retningslinjerne for i hvilken grad tilstedeværelsen af skærpende omstændigheder bør indebære en forhøjelse af straffen, herunder hvilken betydning antal eller karakter af den eller de skærpende omstændigheder bør have for bødens størrelse. Det er således ministeriets vurdering, at jo grovere overtrædelser er, jo større bør forhøjelsen af den vejledende minimumsbøde også være. Tilsvarende er det ministeriets vurdering, at tilstedeværelsen af flere skærpende omstændigheder i almindelighed bør indebære en forhøjelse, der på mærkbar vis tager højde for hver af disse skærpende omstændigheder.

Det bør ligeledes gøres klart, at det er en skærpende omstændighed, hvis man som erhvervsdrivende ikke efterlever regler om bygge- og anlægsaffald eller flytning m.v. af jord, uanset hvor alvorlig sagen er.

Det er endvidere ministeriets vurdering, at det ved grove overtrædelser skal være muligt for kommunerne at gå direkte til politianmeldelse uden forudgående lovliggørelsespåbud eller indskærper.

Det er Miljø- og Ligestillingsministeriets vurdering, at det er vigtigt at få præciseret, at i de tilfælde, hvor der i straffens fastsættelse indgår formildende omstændigheder - f.eks. fordi vedkommende har genoprettet eller søgt at genoprette den skade, som han eller hun har forvoldt ved sin overtrædelse - bør det samtidigt sikres, at den herefter udmålte straf som udgangspunkt fortsat har en pønalt effekt, der svarer til overtrædelsens

karakter. Dette har ikke mindst betydning, hvor der foreligger skærpende omstændigheder, herunder hvor den pågældende ved overtrædelsen har tilsigtet eller opnået en økonomisk fordel ved overtrædelsen, forårsaget skade på miljøet eller risiko herfor, eller hvor der er tale om overtrædelse begået i forbindelse med erhverv, gentagne og konsekvente overtrædelser, gentagelse, forsæt eller grov uagtsomhed.

Endelig er der behov for en sproglig præcisering af den vejledende retningslinje for straffastsættelse ved manglende efterkommelse af indskærper og påbud, som fremgår af bemærkningerne til lovforslaget til lov nr. 173 af 12. marts 2008, og hvor det ved en fejl er angivet, at den manglende efterkommelse af indskærper eller påbud skal betragtes som en skærpende omstændighed, hvis den er sket forud for lovovertrædelsen, jf. Folketingstidende 2007-08 (2. samling), tillæg A, s. 28 og 36. Her bør rettelig fremgå, at et påbud eller en indskærpelse ikke efterkommet ved udløbet af en tidsfrist fastsat af tilsynsmyndigheden, betragtes dette som en skærpende omstændighed.

Det er Miljø- og Ligestillingsministeriets vurdering, at der ikke er behov for at skærpe de vejledende retningslinjer for bødeniveauer ved overtrædelse af miljøbeskyttelseslovens § 15 b eller regler udstedt i medfør af § 15 b, stk. 8, vedrørende miljøzoner, der blev indsat i forarbejderne til lov nr. 808 af 9. juni 2020 og lov nr. 373 af 28. marts 2022, eller af § 15 g vedrørende nulemissionszoner, der blev indsat i forarbejderne til lov nr. 1468 af 10. december 2024.

2.3 Den foreslåede ordning

Med lovforslaget foreslås for det første at ændre og præcisere en række af de retningslinjer for straffastsættelse, herunder for bødeniveauer, ved overtrædelse af miljøbeskyttelsesloven og regler udstedt i medfør af miljøbeskyttelsesloven som er forudsat i lovbemærkningerne til lov nr. 173 af 12. marts 2008. For det andet foreslås retningslinjer for straffastsættelsen ved overtrædelse af jordforureningsloven og regler udstedt i medfør af denne lov, herunder fastsættelse af vejledende minimumsbødeniveauer.

For nærmere om disse forslag, se pkt. 2.3.1 og 2.3.2 (vejledende minimumsbødeniveauer), pkt. 2.3.3 (straffastsættelse ved skærpende omstændigheder), pkt. 2.3.4 (vejledende bødeniveau ved opnået eller tilsigtet økonomisk fordel), pkt. 2.3.5 (bødeniveau ved manglende mulighed for konfiskation af udbytte ved strafbar handling) og pkt. 2.3.6 (særligt om differentiering af bøder ved overtrædelse begået i forbindelse med erhverv).

Ved konstatering af lovovertrædelser skal tilsynsmyndigheden i almindelighed forsøge med indskærpelser eller efter omstændighederne med lovliggørelsespåbud, før der sker politianmeldelse. Det forudsættes dog, at grove forhold politianmeldes straks, når det ulovlige forhold er konstateret.

Er der tale om uvæsentlige eller bagatelagtige overtrædelser begået af privatpersoner, kan politianmeldelse efter omstændighederne undlades, selv hvis indskærpelse m.v. ikke følges. Overtrædelser af denne karakter begået i forbindelse med erhverv, der i sig selv er en skærpende omstændighed, bør som udgangspunkt altid føre til politianmeldelse, hvis indskærpelser ikke efterkommes.

Den foreslåede skærpelse af bødeniveauer og andre retningslinjer for straffastsættelsen vedrører ikke de retningslinjer for straffastsættelse ved overtrædelse af § 15 b og regler udstedt i medfør af § 15 b, stk. 8, vedrørende miljøzoner og af § 15 g vedrørende nulemissionszoner, der blev indsat i forarbejderne til miljøbeskyttelsesloven ved henholdsvis lov nr. 808 af 9. juni 2020, lov nr. 373 af 28. marts 2022 og lov nr. 1468 af 10. december 2024. Baggrunden herfor er, at Folketinget for relativt nylig har taget stilling til såvel bødeniveauer som andre vejledende retningslinjer for straffastsættelse for overtrædelse af disse bestemmelser.

2.3.1 Skærpelse af de vejledende minimumsbødeniveauer ved overtrædelse af miljøbeskyttelseslovgivningen

Det foreslås at foretage en sproglig ændring af miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 5, 1. pkt. Ændringerne har til formål at give mulighed for i bemærkningerne at ændre, præcisere og supplere de vejledende retningslinjer for fastsættelse af straf, som er forudsat i forarbejderne til § 110, stk. 5, der blev indsat i miljøbeskyttelsesloven ved lov nr. 173 af 12. marts 2008, jf. Folketingstidende 2007-08 (2. samling), tillæg A, s. 28-37, herunder for bødeniveauer, i henhold til § 110, stk. 1, nr. 1-19, § 110, stk. 2, og regler og forskrifter udstedt i medfør af § 110, stk. 3, bortset fra regler og forskrifter udstedt i medfør af § 15 b, stk. 8, eller § 15 g, stk. 3.

Alle de nedenfor foreslåede bødeniveauer skal betragtes som vejledende minimumsbødeniveauer for overtrædelser omfattet af miljøbeskyttelsesloven § 110, stk. 1, eller regler udstedt i medfør af § 110, stk. 3.

At der er tale om minimumsniveauer for bødefastsættelsen betyder, at der er tale om det niveau, som bøden i almindelighed skal være på for den rene førstegangsovertrædelse af en bestemmelse, det vil sige en overtrædelse,

hvor der hverken foreligger skærpende eller formildende omstændigheder, og herunder ikke er opnået eller tilsigtet en økonomisk fortjeneste eller besparelse. Minimumsniveauet tager heller ikke højde for, om der samtidig sker overtrædelse af også andre bestemmelser i lovgivningen.

Er der ved overtrædelsen omvendt tilsigtet eller opnået en økonomisk fordel, foreligger der andre skærpende omstændigheder eller sker der samtidig overtrædelse af flere bestemmelser forudsættes det, at det minimumsbødeniveau, der er angivet for den pågældende overtrædelse, i almindelighed forhøjes.

Det forudsættes med lovforslaget således, at overtrædelsens eller overtrædelsernes antal og grovhed samt antal og karakter af den eller de skærpende omstændigheder, der foreligger, i det konkrete tilfælde vil få betydning for udmålingen af bødens størrelse. Jo grovere karakteren af overtrædelsen er og jo flere skærpende eller særligt skærpende omstændigheder, der foreligger, jo større bør forhøjelsen af bøden i forhold til den vejledende minimumsbøde således også være. For nærmere om betydningen for strafudmålingen af, at der foreligger skærpende omstændigheder, se pkt. 2.3.3, pkt. 2.3.4 og pkt. 2.3.5 nedenfor.

Foreligger der formildende omstændigheder, vil dette kunne indebære en nedsættelse af den bøde, der under hensyntagen til overtrædelsens karakter, herunder eventuel tilstedeværelse af skærpende omstændigheder, ellers ville være udmålt. For nærmere herom, se pkt. 2.3.7 nedenfor.

Med lovforslaget forudsættes, at der som sker en fordobling og i visse tilfælde en firdobling af de vejledende minimumsbødeniveauer fra 2008 for overtrædelse af miljøbeskyttelsesloven og regler fastsat i medfør heraf, jf. pkt. 2.3.1.1 ff. nedenfor.

Fastsættelsen af straffen vil fortsat bero på domstolenes konkrete vurdering i de enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i de pågældende sager, og de angivne strafniveauer vil kunne fraviges i op- og nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens kapitel 10.

2.3.1.1 Det almindelige bødeniveau ved overtrædelse af miljøbeskyttelsesloven og regler udstedt i medfør heraf

Det forudsættes, at bødeniveauet for overtrædelser af bestemmelser i miljøbeskyttelsesloven eller regler udstedt i medfør heraf, som er omfattet af straffebestemmelserne i miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 1, nr. 1-19,

eller i regler udstedt i medfør af § 110, stk. 3, bortset fra regler udstedt i medfør af § 15 b, stk. 8, som udgangspunkt i almindelighed vil være på minimum 10.000 kr. i førstegangstilfælde. Er der tale om overtrædelser begået i forbindelse med erhverv, eller foreligger der andre skærpende omstændigheder, forudsættes det, at bøden i almindelighed er på minimum 20.000 kr. i førstegangstilfælde.

Disse bødeniveauer omfatter ikke overtrædelser, der er omfattet af de særlige bødeniveauer for visse udvalgte overtrædelser, jf. pkt. 2.3.1.2 nedenfor med underpunkter.

De foreslåede bødeniveauerne indebærer en fordobling af de gældende vejledende minimumsbødeniveauer.

Omfattet af de almindelige bødeniveauer på henholdsvis 10.000 kr. og 20.000 kr. er bl.a. manglende overholdelse af administrative regler om selektiv nedrivning og standardiseret nedrivningsplan, jf. § 10, stk. 1, § 11, og § 15, stk. 1 og 2, i bekendtgørelse om håndtering af affald og materialer fra bygge- og nedrivningsarbejde, samt manglende overholdelse af de øvrige aktørers pligter, herunder transportørens pligt til at fremvise løbenummer og de oplysninger, der angiver hvortil affaldet er anvist, jf. § 17 i bekendtgørelsen.

2.3.1.2 Særlige bødeniveauer ved udvalgte overtrædelser af miljøbeskyttelseslovgivningen

Nedenfor foreslås særlige vejledende bødeniveauer for visse overtrædelser af miljøbeskyttelsesloven.

2.3.1.2.1 Overtrædelse af miljøbeskyttelseslovens § 19 eller § 27

Det forudsættes, at bødeniveauerne for overtrædelse af henholdsvis miljøbeskyttelseslovens § 19 om forbud mod nedgravning, udledning, oplægning på jord eller afledning til undergrund af stoffer, produkter og materialer, der kan forurene grundvand, jord og undergrund, og § 27 om forbud mod at tilføre stoffer, der kan forurene vandet, til vandløb, søer eller havet, i almindelighed i førstegangstilfælde vil være på minimum 40.000 kr. for såvel private som erhvervsdrivende.

Ved de mindst alvorlige overtrædelser af miljøbeskyttelseslovens § 19 bør bødeniveauet dog i almindelighed i førstegangstilfælde kun være på minimum 10.000 kr.

Den foreslåede skærpelse af bødeniveauerne indebærer en fordobling af de gældende vejledende minimumsbødeniveauer.

Bødeniveauet bør være højere i sager, hvor der foreligger skærpende omstændigheder, eksempelvis hvor overtrædelsen har medført skade på miljøet eller fare herfor.

2.3.1.2.2 Manglende godkendelse efter miljøbeskyttelseslovens § 33 – godkendelsespligtig virksomhed

Det forudsættes med lovforslaget, at bødeniveauet for overtrædelse af § 33 om godkendelsespligtig virksomhed (listevirksomhed) i almindelighed som minimum skal være på 100.000 kr. i førstegangstilfælde.

Dette bødeniveau forudsættes også, hvor der med overtrædelsen af § 33 er tale om en autoophugningsvirksomhed, der har mere end 5 skrotbiler stående påbegyndt til ophugning eller årligt modtager mere end 10 biler til ophugning. En bil betragtes som »påbegyndt til ophugning«, hvis bilen ikke længere er komplet, og hvis det ikke senest 2 måneder efter en inspektion på stedet kan dokumenteres, at en bil, der ved inspektionen ikke var indregistreret, nu igen er blevet indregistreret.

Den foreslåede skærpelse af bødeniveauerne indebærer en fordobling af det gældende vejledende minimumsbødeniveau.

2.3.1.2.3 Overtrædelser af miljøbeskyttelseslovens § 71

Med lovforslaget forudsættes det, at bødeniveauet for den ansvarlige for en virksomheds overtrædelse af underretningspligten i tilfælde af driftsuheld m.v., der medfører væsentlig forurening eller fare herfor, jf. miljøbeskyttelseslovens § 71, stk. 1, i almindelighed i førstegangstilfælde vil være på minimum 40.000 kr.

Den foreslåede skærpelse af bødeniveauet indebærer en fordobling af det gældende vejledende minimumsbødeniveau.

Det betragtes bl.a. som en skærpende omstændighed, hvis der er tale om en overtrædelse af miljøbeskyttelseslovens § 71 i kombination med en af lovens øvrige bestemmelser, herunder §§ 19, § 27 eller § 33, hvilket ofte ses i praksis.

De situationer, der er omfattet af underretningspligten efter miljøbeskyttelseslovens § 71, vil ofte have baggrund i en lovovertrædelse, der i hvert fald objektivt set er strafbar. Retssikkerhedslovens § 10 om forbud mod selvinkriminering vil normalt ikke finde anvendelse i forbindelse med underretningspligten, da denne lovs § 10 kun finder anvendelse, når myndigheden har en konkret mistanke om strafbart forhold, og det har myndigheden normalt ikke, når underretningspligten indtræder.

2.3.1.2.4 Manglende efterlevelse af regler om anmeldelse, miljøscreening og miljøkortlægning af bygge- og anlægsaffald

Med forslaget forudsættes endvidere, at overtrædelse af §§ 3 eller 8 om anmeldelse i bekendtgørelse om håndtering af affald og materialer for bygge- og nedrivningsarbejde eller § 4 om miljøscreening og eventuel miljøkortlægning i almindelighed i førstegangstilfælde vil føre til en bøde på minimum 20.000 kr. Er der tale om overtrædelse i forbindelse med erhverv, forudsættes det, at bøden i almindelig vil være på minimum 40.000 kr. i førstegangstilfælde.

Forslaget indebærer en firdobling af minimumsbødeniveauet i forhold til det gældende vejledende bødeniveau.

2.3.1.2.5 Manglende efterlevelse af vilkår

Med lovforslaget forudsættes, at bødeniveauet for overtrædelse af vilkår i en godkendelse efter § 33 i miljøbeskyttelsesloven eller i andre godkendelser, tilladelser eller dispensationer efter miljøbeskyttelsesloven, herunder i påbud efter miljøbeskyttelseslovens § 41, stk. 1, i tilladelser og godkendelser m.v. i almindelighed i førstegangstilfælde vil være på minimum 20.000 kr. for både private og i forbindelse med erhverv.

Afhængig af vilkårets karakter og formål kan bøden reguleres i opadgående eller nedadgående retning. Overtrædelse af vilkår, der i deres indhold og karakter kan sammenlignes med det, der reguleres i lovens øvrige bestemmelser, f.eks. § 19, § 27 eller § 71, bør også sanktioneres på linje hermed og som minimum derfor medføre en bøde på 40.000 kr.

I sager, hvor der foreligger simpel uagtsomhed, bør det anses som en skærpende omstændighed, hvis der ved overtrædelse af vilkåret er sket skade på miljøet, hvis overtrædelsen har indebåret en risiko herfor, eller hvis overtrædelsen er sket med økonomisk vinding for øje. Foreligger der forsæt eller grov uagtsomhed i en sag af denne karakter, bør forholdet straffes efter miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 2. Manglende indberetning af egenkontrolresultater bør også anses som en skærpende omstændighed, da tilsynsmyndigheden ikke får et korrekt grundlag at reagere på. For skærpende omstændigheder i øvrigt, se pkt. 2.3.3 nedenfor.

2.3.1.2.6 Overtrædelse af regler om håndtering af affald

Ulovlig håndtering af affald er typisk en overtrædelse af miljøbeskyttelseslovens § 43 eller af bestemmelser herom i affaldsbekendtgørelsen, bekendtgørelse om håndtering af affald og

materialer fra bygge- og nedrivningsarbejde, bekendtgørelse om anvendelse af affald til jordbrugsformål og restproduktbekendtgørelsen.

Med lovforslaget forudsættes, at bødeniveauet for overtrædelse af regler om håndtering af affald i miljøbeskyttelseslovens § 43 og regler herom i almindelighed vil være på minimum 40.000 kr. i førstegangstilfælde for såvel private som erhvervsdrivende.

Forslaget indebærer i forhold til gældende retningslinjer en fordobling af det vejledende minimumsbødeniveau.

Disse bødeniveauer omfatter ikke overtrædelser, der er omfattet af de særlige bødeniveauer anført under pkt. 2.3.1.2.6.1 ff. nedenfor.

Efter omstændighederne kan ulovlig håndtering af affald endvidere udgøre en overtrædelse af § 19 eller § 33 i miljøbeskyttelsesloven. I disse tilfælde vil bødeniveauet som minimum skulle svare til højeste af de minimumsbødeniveauer, der gælder for de implicerede bestemmelser. For nærmere om straffastsættelsen, når flere bestemmelser overtrædes, se endvidere pkt. 2.3.3 nedenfor.

2.3.1.2.6.1 Ulovlig afbrænding af affald, herunder biler

Ulovlig afbrænding af affald sker ofte for at spare udgifterne til miljømæssig korrekt bortskaffelse. Afbrænding kan have en stor miljømæssig effekt, bl.a. på grund af nedsivning af forurenende stoffer til jorden og grundvandet. Ved afbrænding af forurenende stoffer kan der dannes dioxin, hvilket er til fare for omgivelserne.

De forslag til bødeniveauer, der er nævnt nedenfor, tager udgangspunkt i hvilken affaldstype, der er tale om.

Kategori 1-affald er haveaffald, pap, papir, rent træ og lign. Det forudsættes, at bødeniveauet for privates og erhvervsdrivendes afbrænding af mindre end 500 kg af dette affald, i almindelighed i førstegangstilfælde vil være på minimum 4.000 kr. For afbrænding af 500-1.000 kg bør bødeniveauet i almindelighed i førstegangstilfælde være på minimum 10.000 kr. Bødeniveauet for afbrænding af 1-2 tons bør i almindelighed i førstegangstilfælde være på minimum 16.000 kr.

Kategori 2-affald er husholdningsaffald, plastic, dæk, flamingo, bygningsaffald, glasfiber, tøj, jern, metal og lign., i det omfang affaldet er klassificeret som ikkefarligt affald. Det forudsættes, at bødeniveauet for privatpersoners afbrænding af mindre end 100 kg af dette affald i

almindelighed vil være på minimum 10.000 kr. i førstegangstilfælde, mens bødeniveauet for afbrænding af denne type affald i erhvervsforhold i almindelighed bør være på minimum 16.000 kr. i førstegangstilfælde. Bødeniveauet for privates afbrænding af 100-500 kg bør i almindelighed i førstegangstilfælde være på minimum 20.000 kr., mens bødeniveauet for erhvervsdrivende i almindelighed i førstegangstilfælde bør være på minimum 40.000 kr. Bødeniveauet for privates afbrænding af 500-1.000 kg bør i almindelighed i førstegangstilfælde være på minimum 30.000 kr., mens bødeniveauet for erhvervsdrivende i almindelighed bør være på minimum 80.000 kr. i førstegangstilfælde.

Kategori 3-affald er maling, batterier, olieaffald, bremsevæsker og andet farligt affald. Det forudsættes, at bødeniveauet for afbrænding af mindre end 10 kg af denne type affald i almindelighed vil være på minimum 20.000 kr. i førstegangstilfælde for både private og erhvervsdrivende. Ved afbrænding af mere end 10 kg af denne type affald vil der som udgangspunkt ikke være tale om en mindre væsentlig skade på miljøet, og der skal derfor straffes efter miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 2.

Privates og erhvervsdrivendes afbrænding af PCB-holdigt affald og lignende ekstremt forurenende kategori 3-affald anses som særligt skærpende omstændigheder, og bødeniveauet herfor i almindelighed i førstegangstilfælde bør være på minimum 40.000 kr. Ved afbrænding af store mængder af denne type affald vil der som udgangspunkt ikke være tale om en mindre væsentlig skade på miljøet, og der skal derfor straffes efter miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 2.

Er forskelligt affald omfattet af de første 3 kategorier blandet sammen, betragtes det som kategori 3-affald. Findes der PCB og lignende ekstremt forurenede affald i det afbrændte affald, behandles alt affaldet som ekstremt forurenende affald. Affald, som ikke umiddelbart falder ind under kategori 1-3, behandles som ekstremt forurenende affald.

Har afbrændingen af affald medført fare for brand i omgivelserne, betragtes dette som en skærpende omstændighed.

De foreslåede bødeniveauer indebærer en fordobling af de gældende vejledende minimumsbødeniveauer.

2.3.1.2.6.2 Ulovlig opbevaring af henstillede biler (skrotbiler)

Med lovforslaget forudsættes, at bødeniveauet for privates ulovlige opbevaring af henstillede biler (skrotbiler) i almindelighed vil være på minimum på 6. 000 kr. pr. bil i førstegangstilfælde.

For erhvervsdrivendes ulovlige opbevaring af op til og med fem skrotbiler forudsættes at bødeniveauet i almindelighed at være på minimum 40.0000 kr. i førstegangstilfælde. Har den erhvervsdrivende kun op til to skrotbiler opbevaret, bør minimumsbødeniveauet være på minimum 10.000 kr. pr. bil. Har den pågældende mere end 5 skrotbiler opbevaret, vil der typisk være tale om drift af autoophugningsvirksomhed, som er godkendelsespligtigt efter miljøbeskyttelseslovens § 33, og overtrædelsen straffes med udgangspunkt i det minimumsbødeniveau, der foreslås for overtrædelse af § 33, jf. pkt. 2.3.1.2.2 ovenfor.

Forslaget indebærer i forhold til gældende retningslinjer en fordobling af de vejledende minimumsbødeniveauer.

Herudover vil opbevaring af skrotbiler efter omstændighederne kunne betragtes som ulovligt oplag efter miljøbeskyttelseslovens § 19, og udmålingen af sanktioner derfor tillige tage udgangspunkt i det minimumsbødeniveau, der er angivet under pkt. 2.3.1.2.1 ovenfor.

2.3.1.2.6.3 Ulovlig import og eksport af affald

Med lovforslaget forudsættes, at bødeniveauet i almindelighed i førstegangstilfælde vil være på minimum 20.000 kr. ved overtrædelser, hvor transporten af ikkeanmeldepligtigt affald ikke ledsages af de oplysninger, der er krævet i artikel 18 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 1013/2006/EF af 14. juni 2006 om overførsel af affald, for så vidt angår ikke-anmeldepligtigt affald.

For det anmeldepligtige affald, hvor der ikke en foreligger en tilladelse, bør bødeniveauet i almindelighed i førstegangstilfælde være på minimum 40.000 kr. samt et tillæg på 6.000 kr. pr. påbegyndt ton.

Forligger der en tilladelse, men er kopi af denne eller transportdokumentet ikke medbragt ved transporten, bør bødeniveauet i almindelighed i førstegangstilfælde være på minimum 20.000 kr.

Forslaget indebærer i forhold til gældende retningslinjer en fordobling af de vejledende minimumsbødeniveauer.

2.3.1.2.6.4 Henkastning eller anbringelse af affald på fremmed ejendom

Henkastning eller anbringelse af affald på fremmed ejendom er strafsanktioneret efter såvel miljøbeskyttelsesloven og regler udstedt i medfør heraf som lov om naturbeskyttelse. For nærmere herom, se pkt. 2.1.1.2.7.4 ovenfor.

UDKAST

Med lovforslaget forudsættes, at bødeniveauet for privates henkastning af affald uden for genbrugsstationer, i byer og på parkeringspladser m.v., i almindelighed i førstegangstilfælde vil være på minimum 6.000 kr. Bødeniveauet for privates henkastning af affald i naturen bør i almindelighed i førstegangstilfælde være på minimum 10.000 kr. Er der tale om privates henkastning af små mængder skovtursaffald eller lignende, bør bødeniveauet dog i almindelighed være på minimum 2.000 kr.

For erhvervsdrivende forudsættes det, at bødeniveauet for henkastning af affald i almindelighed i førstegangstilfælde er på minimum 10.000 kr., f.eks. ved henkastning af byggeaffald uden for en genbrugsstation, og som minimum 16.000 kr., hvis henkastningen af affald er foretaget i naturen.

Den foreslåede forhøjelse af bødeniveauerne for henkastning af affald svarer til den fordobling af bødestraf ved naturkriminalitet, som foreslås med lovforslag nr. 83 om lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven, lov om fuldbyrdelse af straf m.v. og forskellige andre love (Gennemførelse af dele af aftalen om strafreform og kriminalforsorgens økonomi 2026-2030 m.v.), som fremsat af justitsministeren den 27. november 2025.

Har den ulovlige affaldsbortskaffelse medført en forurening eller risiko for forurening, kan overtrædelsen ligeledes straffes efter reglerne i miljøbeskyttelseslovens § 110, jf. §§ 19, 27 eller 43. Eksempelvis vil byggeaffald ofte være forurennet med problematiske stoffer. I disse tilfælde bør de højere minimumsbødeniveauer for overtrædelse af §§ 19, 27 og 43, jf. pkt. 2.3.1.2.1 og pkt. 2.3.1.2.5 finde anvendelse.

2.3.2 Vejledende retningslinjer for minimumsbødeniveauer ved overtrædelse af jordforureningslovgivningen

Det foreslås, at der i § 88 i jordforureningsloven indsættes en bestemmelse om, at der ved udmålingen af bødestraf skal lægges vægt på jordforureningslovens formål i § 1, jf. lovforslagets § 2, nr. 4, og de specielle bemærkninger hertil.

Formålet med indsættelsen af den foreslåede bestemmelse er at fastslå, at der ved bødeudmålingen skal lægges vægt på lovens hensyn. Formålet er endvidere i lovbemærkningerne at indsætte vejledende minimumsbødeniveauer og andre retningslinjer for straffastsættelse for overtrædelse af jordforureningsloven og regler udstedt i medfør heraf.

Alle de nedenfor foreslåede bødeniveauer skal betragtes som vejledende minimumsbødeniveauer for overtrædelser omfattet af

jordforureningslovens § 88, stk. 1, eller regler udstedt i medfør af § 88, stk. 3.

At der er tale om minimumsniveauer for bødefastsættelsen betyder, at der er tale om det niveau, som bøden i almindelighed skal være på for den rene overtrædelse af en bestemmelse uden skærpende eller formildende omstændigheder, og hvor der ved overtrædelsen ikke er opnået eller tilsigtet en økonomisk fortjeneste eller besparelse. Minimumsniveauet tager heller ikke højde for, om der samtidig sker overtrædelse af også andre bestemmelser i lovgivningen.

Er der ved overtrædelsen omvendt tilsigtet eller opnået en økonomisk fordel, foreligger der skærpende omstændigheder, eller sker der samtidig overtrædelse af andre bestemmelser forudsættes det, at det minimumsbødeniveau, der er angivet for den pågældende overtrædelse, forhøjes.

Det forudsættes med lovforslaget således, at overtrædelsens eller overtrædelsernes antal og grovhed samt antal og karakter af den eller de skærpende omstændigheder, der foreligger, i det konkrete tilfælde vil få betydning for udmålingen af bødens størrelse. Jo grovere karakteren af overtrædelsen er og jo flere skærpende omstændigheder, der foreligger, jo større bør forhøjelsen af bøden i forhold til den vejledende minimumsbøde således også være. For nærmere herom, se også pkt. 2.3.3, pkt. 2.3.4 og pkt. 2.3.5 nedenfor. Endvidere forudsættes med lovforslaget, at der ved bødens størrelse tillige vil blive lagt vægt på virksomhedens størrelse, hvis overtrædelsen er begået i forbindelse med erhverv, jf. pkt. 2.3.6 nedenfor.

Foreligger der formildende omstændigheder vil dette kunne indebære en nedsættelse af den bøde, der under hensyntagen til overtrædelsens karakter, herunder eventuel tilstedeværelse af skærpende omstændigheder, ellers ville være udmålt. For nærmere herom, se pkt. 2.3.7 nedenfor.

2.3.2.1 Det almindelige bødeniveau ved overtrædelse af jordforureningsloven og regler udstedt i medfør heraf

Det forudsættes, at bødeniveauet for overtrædelser af bestemmelser i jordforureningsloven omfattet af straffbestemmelserne i jordforureningslovens § 88, stk. 1, og for overtrædelse af bestemmelser udstedt i medfør jordforureningsloven og omfattet af regler udstedt i medfør af § 88, stk. 3, som udgangspunkt i almindelighed vil være på minimum 50.000 kr. for erhvervsdrivende og 25.000 kr. for private i førstegangstilfælde.

Disse bødeniveauer omfatter ikke overtrædelser, som er omfattet af de særlige bødeniveauer for visse udvalgte overtrædelser, der fremgår af pkt. 2.3.2.2 nedenfor.

Omfattet af det almindelige bødeniveau på minimum 50.000 kr. i førstegangstilfælde er eksempelvis, hvor en erhvervsdrivende påbegynder opgravning, flytning eller anvendelse uden anmeldelse efter jordforureningslovens § 50, stk. 2, og regler fastsat i jordflytningsbekendtgørelsen eller har afgivet urigtige, unøjagtige eller vildledende oplysninger i forbindelse med anmeldelse af flytning af jord efter jordforureningslovens § 50, stk. 2, jf. § 88, stk. 1, nr. 10, og jordflytningsbekendtgørelsens § 19, stk. 1, nr. 7.

Private, der påbegynder opgravning, flytning eller anvendelse uden anmeldelse, vil her være omfattet af det almindelige bødeniveau på 25.000 kr.

For det vejledende minimumsbødeniveau ved privates afgivelse af urigtige eller vildledende oplysninger i forbindelse med anmeldelse af flytning af jord, se pkt. 2.3.2.2.3 nedenfor.

Ligeledes omfattet af det almindelige bødeniveau er overtrædelse af jordforureningslovens § 50, stk. 1, hvorefter der ikke må ske skader på natur, miljø eller menneskers sundhed, når jord flyttes væk fra den ejendom, hvor den er opgravet.

For håndtering og modtagelse af jord uden nødvendige tilladelse eller godkendelse efter miljøbeskyttelseslovens regler i §§ 19 og 33, henvises til pkt. 2.3.1.2.1 og pkt. 2.3.1.2.2.

2.3.2.2 Særlige bødeniveauer ved udvalgte overtrædelser af jordforureningslovgivningen

I det følgende foreslås vejledende bødeniveauer for visse udvalgte overtrædelser af jordforureningsloven og regler udstedt i medfør heraf.

2.3.2.2.1 Manglende efterkommelse af påbud

Med lovforslaget forudsættes, at bødeniveauet for manglende efterkommelse af undersøgelsespåbud meddelt efter § 40 eller påbud om genopretning meddelt efter § 41 i jordforureningsloven i almindelighed i førstegangstilfælde er på minimum 25.000 kr. for erhvervsdrivende og 12.500 for private.

Er der tale om påbud om mindre omkostningskrævende tiltag på offentligt tilgængelige arealer, som enten er kortlagt eller områdeklassificeret, jf. jordforureningslovens § 9, stk. 2, eller § 72 a, forudsættes der dog, at bødeniveauet i almindelighed er på minimum 10.000 kr. i førstegangstilfælde. Grænsen for, hvad der falder ind under mindre omkostningskrævende tiltag, forudsættes at være på 150.000 kr. til eksempelvis fliselægning eller indhegning af et bestemt areal.

2.3.2.2.2 Manglende ansøgning og tilladelse til bygge- og anlægsarbejde samt overtrædelse af vilkår m.v.

Med lovforslaget forudsættes, at bødeniveauet for manglende ansøgning om eller tilladelse efter § 8, stk. 1 eller 2, i jordforureningsloven, i almindelighed i førstegangstilfælde vil være på minimum 100.000 kr. Der vil her være tale om byggeri, der indebærer en ændret anvendelse af et areal, der er kortlagt som forurenet, herunder et kortlagt areal, som er en del af regionernes indsatsområde, jf. § 6, stk. 1.

Det forudsættes endvidere at samme minimumsbøde på 100.000 kr. i almindelighed finder anvendelse ved manglende ansøgning eller påbegyndelse af bygge- og anlægsaktiviteter, inden der er meddelt tilladelse efter lovens § 8, stk. 2. Der gives tilladelse efter § 8, stk. 2, for arealer omfattet af regionernes indsatsområder og arealer, som anvendes til et følsomt formål i øvrigt, jf. § 6, stk. 1 og 2.

Samme minimumsbøde på 100.000 kr. i førstegangstilfælde forudsættes for overtrædelse af de vilkår, som kommunalbestyrelsen i henhold til § 8, stk. 4, stiller i tilladelser efter § 8, stk. 1 eller 2.

2.3.2.2.3 Privates afgivelse af urigtige eller vildledende oplysninger i forbindelse med anmeldelse af jordflytning eller anmodning om at være omfattet af værditabsordningen

Med lovforslaget forudsættes, at bødeniveauet i almindelighed i førstegangstilfælde vil være på minimum 15.000 kr., for private, der har afgivet urigtige, unøjagtige eller vildledende oplysninger i forbindelse med anmeldelse af jordflytning efter jordforureningslovens § 50, stk. 2, jf. § 88, stk. 1, nr. 10, og jordflytningsbekendtgørelsens § 19, stk. 1, nr. 7, eller anmodning om oprydning i henhold til værditabsordningen, jf. § 29, eller anmodning om lån til egenbetaling i henhold til værditabsordningen, jf. § 33 i loven samt bekendtgørelse nr. 1174 af 22. september 2016 om behandling af sager efter kapitel 4 om værditabsordningen for boligejere m.v. i lov om forurenet jord.

2.3.2.2.4 Overtrædelse af fire ugers-reglen for påbegyndelse af opgravning og håndtering af jord

Med lovforslaget forudsættes, at bødeniveauet for iværksættelse af opgravning og håndtering af jord inden, der er gået 4 uger efter anmeldelsen af arbejdet til kommunalbestyrelsen, i almindelighed som minimum vil være på 25.000 kr. i førstegangstilfælde for erhvervsdrivende og 12.500 kr. for private.

2.3.2.2.5 Urigtige eller vildledende oplysninger til myndighederne i forbindelse med deres udførsel af opgaver efter jordforureningsloven

Med lovforslaget forudsættes, at bødeniveauet for at give vildledende og urigtige oplysninger, når myndighederne efterspørger oplysninger, som ejer eller brugeren af en ejendom er i besiddelse af, og som har betydning for en vurdering af en potentiel forurening, i almindelighed som minimum vil være på 25.000 kr. for erhvervsdrivende og 12.500 kr. for private.

2.3.2.2.6 Overtrædelse af underretningspligt

Med lovforslaget forudsættes, at minimumsniveauet for bøder vil være 15.000 kr. når der er tale om erhvervsdrivende og 7.500 kr. for private, når en lejer ikke er blevet orienteret om oplysninger, som ejeren har modtaget fra miljømyndigheden. Ejeren har dermed tilsidesat den underretningsforpligtelse, der følger overfor lejere i medfør af jordforureningslovens § 70, stk. 4, og lovens § 73, stk. 2 og 3.

2.3.2.2.7 Modvirkning af myndighedernes adgang til en ejendom

Med lovforslaget forudsættes, at bødeniveauet i almindelighed vil være på minimum 15.000 kr. for erhvervsdrivende og 7.500 kr. for private, der modvirker miljømyndighedernes adgang til privat eller offentlig ejendom i strid med jordforureningslovens § 57, jf. lovens § 88, stk. 1, nr. 15.

2.3.3 Retningslinjer for straffastsættelse ved visse skærpende og særligt skærpende omstændigheder

Det fremgår bl.a. af straffelovens § 80, at der ved straffens fastsættelse skal lægges vægt på lovovertrædelsens grovhed. Det fremgår endvidere, at der ved vurderingen af lovovertrædelsens grovhed skal tages hensyn til den skade, fare og krænkelse, der var forbundet med lovovertrædelsen, samt til, hvad gerningsmanden indså eller burde have indset herom. Ved vurderingen af oplysninger om gerningsmanden skal der tages hensyn til dennes

almindelige personlige og sociale forhold, dennes forhold før og efter gerningen samt dennes bevæggrunde til gerningen.

Ofte vil der foreligge omstændigheder, der indebærer, at der bør straffes hårdere og i visse tilfælde væsentligt hårdere, end det, der følger af de foreslåede vejledende minimumsbødeniveauer for overtrædelse af henholdsvis miljøbeskyttelsesloven og jordforureningsloven samt regler udstedt i medfør af disse to love, jf. pkt. 2.3.1 og 2.3.2 ovenfor.

Sker der samtidig overtrædelse af flere bestemmelser, forudsættes dels, at der ved bødeudmålingen tages udgangspunkt i det højeste af de minimumsbødeniveauer, der gælder for de implicerede bestemmelser. Dels forudsættes, at det forhold, at der sker samtidig overtrædelse af flere krav, i sig selv indebærer en forhøjelse af bøden.

Det forudsættes endvidere, at overtrædelsens eller overtrædelsernes antal og grovhed samt antal og karakter af den eller de skærpende eller særligt skærpende omstændigheder, der foreligger, vil få betydning for udmålingen af bødens størrelse. Jo grovere karakteren af overtrædelsen er og jo flere skærpende omstændigheder, der foreligger, jo større bør forhøjelsen af den vejledende minimumsbøde således også være.

Det forudsættes endvidere, at der i de allergroveste tilfælde idømmes fængselsstraf efter miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 2, eller regler fastsat i medfør af lovens § 110, stk. 3, eller efter jordforureningslovens § 88, stk. 2, eller regler fastsat i medfør af lovens § 88, stk. 3, hvis overtrædelsen er begået groft uagtsomt eller forsætligt, eller efter straffelovens § 196, hvis overtrædelsen er begået forsætligt. Her bør der bl.a. lægges vægt på, om overtrædelsen har medført betydelig eller uoprettelig skade og på skadens størrelsesmæssige omfang

Nedenfor pkt. 2.3.5.1 – pkt. 2.3.5.7 og pkt. 2.3.5 redegøres for de skærpende og særligt skærpende omstændigheder, der i praksis er af særlig relevans for straffastsættelsen ved overtrædelse af miljøbeskyttelses- og jordforureningslovgivningen. Under de enkelte kategorier af overtrædelser anført under pkt. 2.3.1 og pkt. 2.3.2 ovenfor er i et vist omfang endvidere anført eksempler på skærpende omstændigheder. Der er ikke tale om en udtømmende opregning af skærpende omstændigheder, og der skal derfor ligeledes henvises til straffelovens § 81, der indeholder en opregning af de skærpende omstændigheder, der i almindelighed skal indgå ved straffens fastsættelse,

Foreligger der formildende omstændigheder, vil dette kunne indebære en nedsættelse af den bøde, der under hensyntagen til overtrædelsens karakter, herunder eventuel tilstedeværelse af skærpende omstændigheder, ellers ville være udmålt. For nærmere herom, se pkt. 2.3.7 nedenfor.

2.3.3.1 Skade på miljøet eller fare herfor eller skade på omgivelserne

Det skal betragtes som en særligt skærpende omstændighed, hvis der ved en overtrædelse af miljøbeskyttelses- eller jordforureningslovgivningen er sket skade på miljøet eller er fremkaldt fare herfor, jf. miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 2, nr. 1, og stk. 3, og jordforureningslovens § 88, stk. 2 og 3. Herunder falder eksempelvis henkastning af store mængder affald eller affald af særlig farlig eller skæmmende karakter, eller hvor jord er anbragt andre steder end det, der er anmeldt til kommunen. Der er i pressen set eksempler, hvor forurenede jord er endt på legepladsen i en børnehave.

Ved udmåling af sanktioner skal omstændigheder som disse derfor tillægges betydelig vægt.

Udover mængde og farlighed m.v. af det ulovligt udledte forurenende stof eller af den ulovligt flyttede jord, bør eventuelle oplysninger om det offentliges udgifter til genopretning efter udledning eller anden forurening, tillige have betydning ved bødefastsættelsen.

2.3.3.2 Manglende efterkommelse af indskærpelser eller påbud

Er en indskærpelse eller et påbud om at bringe et ulovligt forhold i orden ikke efterkommet ved udløbet af en tidsfrist fastsat af tilsynsmyndigheden, betragtes dette som udgangspunkt som en skærpende omstændighed.

Det forudsættes derfor, at dette vil betyde en forhøjelse af den bøde, der i almindelighed ellers vil gives for den pågældende overtrædelse.

2.3.3.3 Overtrædelser begået i forbindelse med erhverv

Med lovforslaget foreslås, at der i § 88 i jordforureningsloven indsættes en ny bestemmelse i stk. 5, hvorefter det skal anses som en skærpende omstændighed, hvis overtrædelsen er begået som led i udøvelse af erhverv, jf. lovforslagets § 2, nr. 4.

Det foreslås endvidere, at ændre »hvis« til »såfremt« i § 110, stk. 5, 2. pkt., af miljøbeskyttelsesloven.

Formålet med ændringen af miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 5, 2. pkt., er at præcisere og skærpe de eksisterende retningslinjer for straffastsættelse,

når en overtrædelse af miljøbeskyttelsesloven eller regler udstedt i medfør heraf sker i forbindelse med erhverv.

De foreslåede ændringer indebærer, at en overtrædelse af miljøbeskyttelsesloven eller jordforureningsloven eller regler udstedt i medfør af en af disse love begået i forbindelse med erhverv skal betragtes som en skærpende omstændighed.

Der bør således kunne stilles særlige krav til agtpågivenhed hos personer, der udøver erhvervsvirksomhed. Hertil kommer, at der især i disse sager kan være et særligt økonomisk incitament til at overtræde lovgivningen.

Det vil derfor i almindelighed være påkrævet med en væsentligt højere bøde for erhvervsdrivende. Som det fremgår af pkt. 2.3.1 og pkt. 2.3.2 ovenfor med underpunkter, er det foreslåede vejledende minimumsbødeniveau for de fleste overtrædelser begået i forbindelse med erhverv derfor sat til højere beløb, end tilfældet er for private borgere.

Med lovforslaget forudsættes det, at der ved den konkrete forhøjelse af bøden ved overtrædelser begået som led i erhverv, endvidere lægges vægt på bl.a. den pågældende virksomheds karakter, herunder om det, overtrædelsen vedrører, er en central opgave for virksomheden i almindelighed eller en mindre bibeskæftigelse. Er der tale om en central opgave for virksomheden, bør dette anses som en særlig skærpende omstændighed, der i sig selv indebærer en markant forhøjelse af bøden. Ligeledes bør der ved straffens udmåling lægges vægt på, omfanget af overtrædelsen. Er der eksempelvis tale om bortskafning af betydelige mængder af jord eller håndtering af betydelige mængder af bygge- og anlægsaffald, bør dette ligeledes anses som en særlig skærpende omstændighed, der resulterer i en mærkbar forhøjelse af bøden.

Herudover forudsættes det med lovforslaget, at der for virksomheder sker en differentiering af bøderne på grundlag af antallet af ansatte. For nærmere herom, se pkt. 2.3.6 nedenfor.

2.3.3.4 Gentagelsestilfælde

Det følger af straffelovens § 81, nr. 1, at det ved straffens fastsættelse i almindelighed skal indgå som en skærpende omstændighed, at gerningsmanden tidligere er straffet af betydning for sagen.

Som forudsat i lovbemærkningerne til lov 173 af 12. marts 2008, jf. Folketingstidende 2007-08 (2. samling), tillæg A, s. 29, forudsættes det med dette lovforslag, at der også fremover i almindelighed vil ske en fordobling

af det vejledende minimumsbødeniveau anden gang, der sker en overtrædelse af en bestemmelse omfattet af straffebestemmelsen i miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 1, eller regler udstedt i medfør af § 110, stk. 3.

Det forudsættes endvidere, at der i almindelighed ligeledes vil skulle ske en fordobling af de foreslåede vejledende bødeniveauer anden gang, der sker en overtrædelse af en bestemmelse omfattet af straffebestemmelsen i jordforureningslovens § 88, stk. 1, eller regler udstedt i medfør af § 88, stk. 3.

Det er ikke en forudsætning for gentagelsesvirkningen, at der er tale om overtrædelse af de samme bestemmelser.

Det forudsættes herunder, at eksempelvis en overtrædelse af en bestemmelse i jordforureningsloven eller regler udstedt i medfør heraf vil skulle vurderes som førstegangs- eller gentagelsestilfælde i forhold til en overtrædelse af miljøbeskyttelseslovens § 19 eller § 33, eller regler eller forskrifter udstedt herom vedrørende tilladelse givet til jordflytningsaktiviteter.

2.3.3.5 Overtrædelse begået af flere i forening

Det følger af straffelovens § 81, nr. 2, at det ved straffens fastsættelse i almindelighed skal indgå som skærpende omstændighed, at gerningen er udført af flere i forening.

2.3.3.6 Særligt planlagt eller led i omfattende kriminalitet

Det følger af straffelovens § 81, nr. 3, at det ved straffens fastsættelse i almindelighed skal indgå som skærpende omstændighed, hvis gerningen er særligt planlagt eller led i omfattende kriminalitet.

Overtrædelser af mere systematisk eller organiseret karakter er ligeledes en særlig skærpende omstændighed, der kan føre til fængsel indtil 6 år efter straffelovens § 196, stk. 2, hvis gerningspersonen i strid med miljølovgivningen forurener luft, vand, jord eller undergrund eller opbevarer eller bortskaffer affald eller lignende stoffer.

2.3.3.7 Forsætlige forhold og grov uagtsomhed

Der er tale om skærpende omstændigheder, hvis overtrædelse er begået med forsæt eller ved grov uagtsomhed.

Er der ved overtrædelserne forvoldt skade på miljøet eller fremkaldt fare derfor, eller er der ved overtrædelserne opnået eller tilsigtet en økonomisk

fordel for den pågældende selv eller andre, herunder ved besparelser, vil overtrædelse af regler fastsat i miljøbeskyttelsesloven eller jordforureningsloven som udgangspunkt skulle straffes efter enten § 110, stk. 2, i miljøbeskyttelsesloven eller § 88, stk. 2, i jordforureningsloven, hvorefter straffen kan stige til fængsel indtil 2 år. Det samme vil være tilfældet, såfremt der er fastsat regler herom i medfør af henholdsvis § 110, stk. 3, i miljøbeskyttelsesloven eller § 88, stk. 3, i jordforureningsloven.

Foreligger der forsæt, vil der i særlig grove tilfælde ligeledes kunne være tale om overtrædelse af straffelovens § 196 og straffen stige til op til seks år i fængsel.

2.3.4 Bødeniveau ved opnået eller tilsigtet økonomisk fordel

Det skal betragtes som en særlig skærpende omstændighed, hvis der ved en overtrædelse af miljøbeskyttelses- eller jordforureningslovgivningen er opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel for én selv eller for andre, jf. miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 2, nr. 2, og stk. 3, og jordforureningslovens § 88, stk. 2 og 3.

Det følger af straffelovens § 51, stk. 3, at der udover ensartethed i retsanvendelsen, lovovertrædelsens grovhed og oplysninger om gerningspersonen, jf. straffelovens § 80, skal tages hensyn til den opnåede eller tilsigtede fortjeneste eller besparelse ved lovovertrædelse ved fastsættelsen af bøder.

Med lovforslaget forudsættes det, at bødeniveauet i de tilfælde, hvor manglende overholdelse af enten jordforureningslovgivningen eller miljøbeskyttelseslovgivningen indebærer en enten tilsigtet eller opnået økonomisk fordel for den pågældende selv eller for andre, i almindelighed forhøjes med som minimum to gange den skønnede økonomiske fortjeneste eller besparelse.

Størrelsen af den tilsigtede vinding bør tillægges samme vægt ved udmålingen af bødens størrelse, som hvis den tilsigtede vinding var opnået.

Det foreslåede bødeniveau, der som udgangspunkt vil skulle gælde for såvel private som for erhvervsdrivende, vil medføre en markant forhøjelse i forhold både til praksis og det vejledende bødeniveau ved overtrædelse af miljøbeskyttelsesloven eller regler udstedt i medfør heraf, hvorefter bøden forudsættes fastsat til en fjerdedel af den skønnede opnåede eller tilsigtede økonomiske fortjeneste eller besparelse, jf. Folketingstidende 2007-08 (2. samling), tillæg A, s. 29, og pkt. 2.1.5. ovenfor.

UDKAST

Med dette forslag forudsættes endvidere, at den bøde, der udmåles med udgangspunkt i det vejledende minimumsbødeniveau for den pågældende overtrædelse og eventuelle andre skærpende omstændigheder, i disse tilfælde vil skulle forhøjes med et beløb, der svarer til to gange den opnåede eller tilsigtede økonomiske fordel. Dette vil være en skærpelse af de gældende vejledende retningslinjer, hvorefter den bøde, der udmåles i forhold til den skønnede eller opnåede økonomiske fordel i almindelighed som minimum bør svare til de minimumsbødeniveauer, der er fastsat for de enkelte kategorier af overtrædelser af miljøbeskyttelsesloven.

Er der tale om en opnået økonomisk fordel, som det ikke er muligt at konfiskere i henhold til miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 6, 1. pkt., eller jordforureningslovens § 88, stk. 5, 1. pkt., der med lovforslaget bliver stk. 6, 1. pkt., forudsættes det, at bøden i henhold til henholdsvis miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 6, 1. pkt., og jordforureningslovens § 88, stk. 5, 1. pkt., forhøjes yderligere med et beløb, der svarer til den skønnede fortjeneste eller besparelse. Er der tale om en tillægsbøde, forudsættes det, at denne fastsættes til et beløb svarende til den skønnede fortjeneste eller fordel. For nærmere herom, se pkt. 2.3.6. nedenfor.

Et eksempel kan være en virksomhed, der modtager jord eller affald uden at være godkendt efter miljøbeskyttelseslovens § 33 til at drive anlæg for deponering af affald eller til at modtage jord. Dette sker med en tilsigtet eller opnået fortjeneste eller besparelse på eksempelvis 300.000 kr. Efter de gældende retningslinjer vil bøden som udgangspunkt være en fjerdedel af den tilsigtede eller opnåede fortjeneste, dvs. 75.000 kr. Med de foreslåede vejledende retningslinjer vil den pågældende som udgangspunkt stå til en bøde på minimum 100.000 kr. for overtrædelse af miljøbeskyttelseslovens § 33 forhøjet med to gange den tilsigtede eller opnåede fortjeneste eller besparelse, dvs. 700.000 kr. i alt. Er den økonomiske fordel opnået, men kan ikke konfiskeres, vil der skulle ske en yderligere forhøjelse af bøden på 300.000 kr., svarende til den opnåede økonomiske fordel, jf. pkt. 2.3.6 nedenfor. I så fald vil bøden som minimum samlet set skulle være på 1.000.000 kr. Der kan være yderligere skærpende eller formildende omstændigheder, der ændrer på niveauet for den endelige bødestørrelse, ligesom den pågældende virksomheds størrelse kan få indflydelse på bødeudmålingen.

2.3.5 Bødeniveau ved manglende mulighed for konfiskation af udbytte ved strafbar handling

Med lovforslaget foreslås at foretage en sproglig ændring af miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 6, 2. pkt., jf. lovforslagets § 1, nr. 2, og

UDKAST

af jordforureningslovens § 88, stk. 5, 2. pkt., der bliver § 88, stk. 6, 2. pkt., jf. lovforslagets § 2, nr. 5. Ændringerne har til formål at give mulighed for i bemærkningerne at angive nærmere retningslinjer for straffniveaet efter bestemmelserne.

Det følger af den foreslåede ændring, at der ved bødens udmåling, herunder af en eventuel tillægsbøde, fortsat vil skulle tages særskilt hensyn til den opnåede økonomiske fordel ved overtrædelsen, hvis der, jf. miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 6, 1. pkt., og jordforureningslovens § 88, stk. 5, 1. pkt., der bliver stk. 6, 1. pkt., ikke kan ske konfiskation efter straffelovens 9. kapitel af en opnået økonomisk fordel.

I tilfælde, hvor der ikke kan dokumenteres en tilstrækkelig nøjagtig økonomisk fordel, og det således vurderes, at der ikke kan ske konfiskation efter § 110, stk. 6, 1. pkt., eller jordforureningslovens § 88, stk. 6, 1. pkt., vil der i henhold til miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 6, 2. pkt., og jordforureningslovens § 88, stk. 6, 2. pkt., som ændret, skulle fastsættes en bøde under hensyntagen til en skønnet økonomisk fordel.

Det forudsættes med lovforslaget, at bøden i disse tilfælde forhøjes med et beløb svarende til den skønnede fortjeneste eller besparelse. Hvor der er tale om en tillægsbøde, forudsættes det, at denne fastsættes til et beløb svarende til den skønnede fortjeneste eller fordel.

Bøden vil – som hvis der var tale om konfiskation – skulle svare til summen af de dokumenterede eller skønnede økonomiske fordele ved lovovertrædelsen.

Overtrædelser af de strafbelagte bestemmelser i de to love vil for hovedpartens vedkommende indebære, at der er opnået en økonomisk fordel. Hvis der eksempelvis ikke er indhentet den fornødne godkendelse efter § 33 i miljøbeskyttelsesloven, inden der modtages jord eller bygge- og anlægsaffald, vil der være opnået en ulovlig indtjening eller besparelse i perioden, indtil de fornødne godkendelser eller tilladelser foreligger – hvis de overhovedet indhentes, herunder eventuelt sparede udgifter til sagkyndig bistand, der har måttet være nødvendig i forbindelse med ansøgning om godkendelse eller tilladelse. Hvis der er modtaget mere jord - eller jord med en anden sammensætning end den, der fremgår af de vilkår, der er knyttet til tilladelsen, vil der her være opnået en ulovlig fortjeneste, svarende til fortjenesten på det bygge- og anlægsaffald eller den jord, der er modtaget ud over det tilladte. Der foreligger således også en økonomisk fordel i situationer, hvor tilladelse efterfølgende ville være givet.

Principperne for opgørelse af konfiskation og bøde gælder således også, når der alene er tale om en formel overtrædelse, dvs. en overtrædelse, der ikke indebærer en skade eller fare for miljøet.

Det er eksempelvis uden betydning for bødestørrelse eller konfiskation, om tilladelse til eksempelvis udvidelse af et modtageanlæg efterfølgende er givet eller vil blive givet. Dette bør også gælde i situationer, hvor miljømyndigheden har givet udtryk for, at tilladelse kan forventes, eller hvor godkendelsesbehandlingen har været langvarig.

I disse tilfælde, hvor der er opnået en økonomisk fordel, vil bøden skulle forhøjes yderligere i overensstemmelse med reglerne i straffelovens § 51, stk. 3, og forudsætningerne i miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 2, nr. 2, jordforureningslovens § 88, stk. 2 og 3. For nærmere herom, se pkt. 2.3.4 ovenfor om bødeniveau ved opnået eller tilsigtet økonomisk fordel.

2.3.6 Særligt om differentiering af bøder ved overtrædelse begået i forbindelse med erhverv

Det følger af straffelovens § 51, stk. 3, at der bl.a. skal tages særligt hensyn til den skyldiges betalingsevne. Ifølge forarbejderne giver bestemmelsen også mulighed for at fastsætte bøder, der står i passende forhold til virksomheders størrelse og økonomi.

Med forslaget forudsættes det, at der ved straffens udmåling vil blive lagt vægt på virksomhedens størrelse, nærmere bestemt på antallet af ansatte. Det er hensigten, at bødestraften stiger for mellemstore, store og meget store virksomheder.

Ved virksomheder forstås enkeltmandsvirksomheder og juridiske personer.

Det forudsættes således på grundlag af virksomhedens antal ansatte, dels at differentiere den bøde, der med udgangspunkt i de vejledende minimumsbødeniveauer, jf. pkt. 2.3.1 og 2.3.2 ovenfor, i almindelighed vil blive fastsat i førstegangstilfælde, hvor overtrædelsen er begået i forbindelse med erhverv. Dels forudsættes som udgangspunkt en differentiering af den eller de forhøjelser, der sker af bøden, hvis der foreligger skærpende omstændigheder. Disse bøder omtales i det følgende som ”normalbøden ved erhvervsvirksomhed”.

Der vil dog ikke foretages en differentiering af den del af en forhøjelse af en bøde, der skyldes, at der ved virksomhedens overtrædelse er tilsigtet eller opnået en økonomisk fortjeneste eller besparelse. Det tilsigtes heller ikke at

UDKAST

differentiere den del af en forhøjelse en bøde, som måtte skyldes manglende mulighed for konfiskation af en opnået økonomisk fordel.

Det foreslås, at bøderne differentieres på følgende måde:

- For virksomheder med 0-9 ansatte fastholdes bøderne på det eksisterende niveau (»normalbøden ved erhvervsvirksomhed«),
- For virksomheder med 10-34 ansatte forhøjes »normalbøden ved erhvervsvirksomhed « med 50 procent
- For virksomheder med 35-99 ansatte forhøjes »normalbøden ved erhvervsvirksomhed« med 75 procent
- For virksomheder med 100 eller flere ansatte forhøjes »normalbøden ved erhvervsvirksomhed« med 100 procent.

Forslaget omfatter alene differentiering af bøden, hvor der er tale om en virksomheds overtrædelse af materielle regler, dvs. overtrædelser, der direkte modvirker eller indebærer en risiko for at modvirke miljøbeskyttelseslovgivningen og jordforureningslovgivningens formål, som for eksempel ved at forårsage yderligere forurening eller skade på miljøet eller risiko herfor i forbindelse med anvendelse og håndtering af jord og bygge- anlægsaffald.

Forslaget omfatter ikke virksomhedernes overtrædelse af formelle regler, dvs. hvor der ikke er en direkte risiko for eksempelvis forurening eller skade på miljøet. Disse regler vedrører typisk rammer og procedurer for virksomhedernes arbejde. Dette kunne eksempelvis være regler, der forpligter affaldsmotageren til at indberette løbenummer, affaldsmængder og dato digitalt til kommunalbestyrelsen efter modtagelse af det sidste affald fra bygge- eller nedrivningsarbejdet, jf. § 18, stk. 1, i bekendtgørelse om håndtering af affald og materialer fra bygge- og nedrivningsarbejde. Antallet af ansatte i virksomheder, hvor der konstateres overtrædelse af formelle regler, vil ikke have betydning for de differentierede bøder.

Det forudsættes med forslaget, at der lægges vægt på antallet af ansatte i hele virksomheden på overtrædelsestidspunktet, herunder i datter-, søster- og moderselskaber samt filialer. Det betyder, at selv om en overtrædelse konstateres på f.eks. en byggeplads, hvor kun enkelte af virksomhedens ansatte arbejder, så er det antallet af ansatte i hele virksomheden, der lægges vægt på, når bøden skal fastsættes. Endvidere vil en overtrædelse konstateret uden for sæsonen for eksempelvis nedrivning af bygninger, hvor færre er ansatte i virksomheden, ikke medføre en højere bøde, uanset at der på et

andet tidspunkt af året er mange ansatte. Ved ansatte forstås alle ansatte uanset ansættelsesform, herunder såvel fastansatte som midlertidigt ansatte og timelønnede samt personer i flexjob eller med andre former for tilskud fra det offentlige.

2.3.7 Retningslinjer for straffastsættelse under formildende omstændigheder.

Hvor der i straffens fastsættelse indgår formildende omstændigheder, jf. straffelovens § 82 - f.eks. fordi vedkommende har genoprettet eller søgt at genoprette den skade, som han eller hun har forvoldt ved sin overtrædelse - bør det samtidigt sikres, at den herefter udmålte straf som udgangspunkt fortsat har en pønalt effekt, der svarer til overtrædelsens karakter.

Dette har ikke mindst betydning, hvor der foreligger skærpende omstændigheder, herunder hvor den pågældende ved overtrædelsen har tilsigtet eller opnået en økonomisk fordel ved overtrædelsen, forårsaget skade på miljøet eller risiko herfor, eller hvor der er tale om overtrædelse begået i forbindelse med erhverv, gentagne og konsekvente overtrædelser, gentagelse, forsæt eller grov uagtsomhed.

Ved genoprettelse eller forsøg på genoprettelse bør tidspunktet herfor indgå som en faktor ved strafudmålingen. Genoprettelse eller forsøg herpå, der først foretages efter politianmeldelse, bør således kun i begrænset omfang indgå som en formildende omstændighed.

3 Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Lovforslaget forventes ikke at have økonomiske eller implementeringsmæssige konsekvenser for det offentlige.

4 Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet.

5 Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ikke administrative konsekvenser for borgerne.

6 Klimamæssige konsekvenser

Lovforslaget forventes ikke at have klimamæssige konsekvenser.

UDKAST

7 Miljø- og naturmæssige konsekvenser

Et skærpet straffniveau forventes at have en præventiv effekt, hvilket forventes at medføre bedre regelefterlevelse og dermed bidrage til beskyttelsen af miljøet.

8 Forholdet til EU-retten

Lovforslaget forventes at bidrage til bedre efterlevelse og håndhævelse af de EU-retlige krav, om at sanktioner skal være effektive, stå i et rimeligt forhold til overtrædelsen og have afskrækkende virkning.

9 Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den ... til den ... (... dage) været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

[...]

10 Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang/hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet m.v.	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Klimamæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Miljø- og naturmæssige konsekvenser	Et skærpet straffniveau forventes at have en præventiv effekt, hvilket forventes at medføre bedre regelefterlevelse	Ingen

UDKAST

	og dermed bidrage til beskyttelsen af miljøet.	
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget forventes at bidrage til bedre efterlevelse og håndhævelse af de EU-retlige krav, om at sanktioner skal være effektive, stå i et rimeligt forhold til overtrædelsen og have afskrækkende virkning.	
Er i strid med de fem principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering (der i relevant omfang også gælder ved implementering af ikke-erhvervsrettet EU-regulering) (sæt X)	Ja	Nej X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Det fremgår af miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 5, 1. pkt., at der ved udmåling af bødestraf skal lægges vægt på de hensyn, der er nævnt i lovens formålsbestemmelse i § 1. Det fremgår af miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 5, 2. pkt., at det er en skærpende omstændighed, hvis overtrædelsen er begået i forbindelse med udøvelse af erhverv.

Miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 5, blev indsat ved lov nr. 173 af 12. marts 2008. I bemærkningerne til lovforslaget er der angivet nærmere retningslinjer for straffastsættelsen, herunder for bødeniveauet, ved overtrædelse af de bestemmelser i miljøbeskyttelsesloven, der er strafbelagt i henhold til § 110, stk. 1, nr. 1-19, eller regler fastsat i medfør af lovens § 110, stk. 3, bortset fra regler fastsat i medfør af § 15 b, stk. 8, jf. Folketingstidende 2007-08 (2. samling), tillæg A, side 28-37 og 42.

For en nærmere gennemgang af gældende ret henvises til pkt. 2.1.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i § 110, stk. 5, 1. pkt., at ændre », der« til », som«, og i 2. pkt. at ændre »hvis« til »såfremt«.

Der er alene tale om sproglige ændringer af lovteksten, som har til formål at give mulighed for i bemærkningerne at angive nærmere retningslinjer for straffniveauet for overtrædelse af bestemmelser omfattet af miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 1, nr. 1-19, eller regler fastsat i medfør af lovens § 110, stk. 3, bortset fra regler fastsat i medfør af § 15 b, stk. 8.

Det forudsættes i den forbindelse, at straffniveauet for overtrædelse af de bestemmelser, der er omfattet af miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 1, nr. 1-19, eller regler fastsat i medfør af lovens § 110, stk. 3, bortset fra regler fastsat i medfør af § 15 b, stk. 8, som udgangspunkt vil blive skærpet med 100 pct. i forhold til det gældende straffniveau.

Dog forudsættes, at straffen for erhvervsdrivende og privates overtrædelse af miljøbeskyttelseslovens §§ 3 eller 8 om anmeldelse eller § 4 om miljøscreening og eventuel miljøkortlægning i bekendtgørelse om håndtering af affald og materialer for bygge- og nedrivningsarbejde for så vidt angår bygge- og anlægsaffald firdobles.

UDKAST

For nærmere om de foreslåede forhøjelser af de vejledende minimumsbødeniveauer, se pkt. 2.3.1 i de almindelige bemærkninger.

Det forudsættes endvidere, at bødeniveauet i de tilfælde, hvor der er tilsigtet eller opnået en økonomisk fordel med den manglende overholdelse af reglerne i miljøbeskyttelsesloven eller regler fastsat i medfør loven i almindelighed vil blive to gange den skønnede opnåede eller tilsigtede økonomiske fortjeneste eller besparelse og som udgangspunkt indebære en tilsvarende forhøjelse af den udmålte bøde i forhold til det bødeniveau, som den konkrete overtrædelse ville blive udmålt til, hvis der ikke også var tilsigtet eller opnået en økonomisk fordel.

Forslaget vil indebære en markant forhøjelse af bødeniveauet i forhold til praksis, der med afsæt i lovbemærkningerne til miljøbeskyttelsesloven, opererer med et udgangspunkt for en bødestørrelse på kun en fjerdedel af den tilsigtede eller opnåede besparelse. For nærmere om den foreslåede ændring, se pkt. 2.3.4 i de almindelige bemærkninger.

Er tale om opnået økonomisk fortjeneste eller besparelse, skal bødeudmålingen endvidere tage højde for, om der kan ske konfiskation. Er dette ikke muligt forudsættes det med ændringen af § 110, stk. 6, 2. pkt., jf. lovforslagets § 1, nr. 2, således, at den bøde, der herefter skal udmåles efter § 110, stk. 6, 2. pkt., vil indebære en yderligere forhøjelse af bøden, jf. de specielle bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 2, samt pkt. 2.3.5 i de almindelige bemærkninger.

Med henblik på at sikre mere effektiv håndhævelse af lovgivningen forudsættes endvidere en række ændringer og præciseringer af og tilføjelser til de retningslinjer for straffastsættelse, der ikke vedrører bødestørrelser, og som er angivet i lovbemærkningerne til lov 173 af 12. marts 2008, herunder for de tilfælde, hvor der foreligger skærpende omstændigheder. For nærmere herom, se pkt. 2.3.3 med underpunkter og pkt. 2.3.7 i de almindelige bemærkninger.

Endelig indebærer den foreslåede ændring, at der for virksomheder sker en differentiering af bøderne på grundlag af antallet af ansatte. For nærmere herom, se pkt. 2.3.6 i de almindelige bemærkninger.

Den foreslåede skærpelse af bødeniveauer berører ikke de retningslinjer for fastsættelse af straf for overtrædelse af miljøbeskyttelseslovens regler om miljøzoner og om nulemissionszoner, som blev vedtaget med ændringer af miljøbeskyttelsesloven i henholdsvis 2020, 2022 og 2024.

Fastsættelsen af straffen vil fortsat bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og det angivne strafniveau vil kunne fraviges i op- og nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens kapitel 10.

Til nr. 2

Det fremgår af § 110, stk. 6, 1. pkt., i miljøbeskyttelsesloven, at er der ved en overtrædelse opnået en økonomisk fordel, konfiskeres denne efter reglerne i straffelovens 9. kapitel, selv om der ved overtrædelsen ikke er voldt skade på miljøet eller er fremkaldt fare derfor. Af § 110, stk. 6, 2. pkt., fremgår, at kan der ikke ske konfiskation, skal der tages særskilt hensyn hertil ved udmåling af en bøde, herunder en eventuel tillægsbøde.

Der er ikke fastsat nærmere vejledende retningslinjer for udmåling af bøde efter § 110, stk. 6, 2. pkt., i de tilfælde, hvor der ikke kan ske konfiskation.

For nærmere om gældende ret, se pkt. 2.1.4 i de almindelige bemærkninger.

Det følger af den foreslåede ændring af § 110, stk. 6, 2. pkt., at »skal der« udgår.

Der er alene tale om en sproglig ændring af lovteksten, som har til formål at give mulighed for i bemærkningerne at angive nærmere retningslinjer for bødeniveauet efter bestemmelsen.

Det forudsættes i den forbindelse, at er det ikke muligt at konfiskere en opnået økonomisk fordel i henhold til § 110, stk. 6, 1. pkt., vil bøden for de overtrædelser, der ligger grund for den opnåede økonomiske fordel skulle forhøjes med et beløb, der svarer til den skønnede fortjeneste eller besparelse. Der vil her være tale om en yderligere forhøjelse i forhold til den forhøjelse af bøden, der forudsættes, hvis der med overtrædelsen er tilsigtet eller opnået en økonomisk fordel, jf. de specielle bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 1, og pkt. 2.3.4 i de almindelige bemærkninger.

Fastsættelsen af bøden, herunder en eventuel tillægsbøde, vil fortsat bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og det angivne strafniveau vil kunne fraviges i op- og nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende

eller formildende omstændigheder, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens kapitel 10.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3.5 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 2

Til nr. 1

Det fremgår af det gældende § 88, stk. 1, nr. 6, i jordforureningsloven, at medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning, straffes med bøde den, der i strid med § 8, stk. 1 eller 2, eller § 50, stk. 5, ændrer anvendelse eller påbegynder arbejder, der er henholdsvis ansøgt om tilladelse til og anmeldt.

Det foreslås i § 88, *stk. 1, nr. 6*, der bliver nr. 7, at ændre »og« til »eller«.

Den foreslåede ændring er en præcisering af den hidtidige retstilstand, og der er med den foreslåede ændring ikke tilsigtet materielle ændringer.

Den foreslåede ændring indebærer, at det klart fremgår, at hensigten med bestemmelsen er, at der kan straffes ved overtrædelse af hver enkelt af de angivne elementer i bestemmelsen.

Til nr. 2

Det fremgår af det gældende § 88, stk. 1, nr. 10, i jordforureningsloven, at medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning straffes med bøde den, der afgiver urigtige eller vildledende oplysninger i forbindelse med en anmodning efter § 29 og § 33 eller en anmeldelse efter § 50, stk. 2.

Det foreslås i § 88, *stk. 1, nr. 10*, der bliver nr. 12, at ændre »og« til: »eller«.

Den foreslåede ændring er en præcisering af den hidtidige retstilstand, og der er med den foreslåede ændring ikke tilsigtet materielle ændringer.

Den foreslåede ændring indebærer, at det klart fremgår, at hensigten med bestemmelsen er, at der kan straffes ved overtrædelse af hver enkelt af de to elementer i bestemmelsen, der vedrører afgivelse af urigtige eller vildledende oplysninger i forbindelse med en anmodning, dvs. uanset om overtrædelsen vedrører en anmodning efter lovens § 29 om oprydning i henhold til værditabsordningen eller en anmodning efter lovens § 33 om lån til egenbetaling til ejere i forbindelse med oprydning efter værditabsordningen eller begge dele.

Til nr. 3

Det fremgår af det gældende § 88, stk. 1, nr. 13, i jordforureningsloven, at medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning straffes med bøde den, der overtræder § 70, stk. 4, og § 72 a, stk. 2 og 3, i loven.

Det foreslås i § 88, stk. 1, nr. 13, der bliver nr. 16, at ændre »og § 72 a« til: »eller § 72 a«, og »og 3« til: »eller 3«.

Den foreslåede ændring er en præcisering af den hidtidige retstilstand, og der er med den foreslåede ændring ikke tilsigtet materielle ændringer.

Den foreslåede ændring indebærer, at det klart fremgår, at hensigten med bestemmelsen er, at der kan straffes ved overtrædelse af hver enkelt af de angivne elementer i bestemmelsen, dvs. uanset om overtrædelsen vedrører overtrædelse af § 70, stk. 4, § 72 a, stk. 2, eller § 72 a, stk. 3, eller to af disse eller alle tre bestemmelser.

Til nr. 4

Det følger af § 1 i jordforureningsloven, at loven skal medvirke til at forebygge, fjerne eller begrænse jordforurening og forhindre eller forebygge skadelig virkning fra jordforurening på natur, miljø og menneskers sundhed. Det fremgår endvidere, at det med loven særligt tilsigtes at beskytte drikkevandsressourcer, at forebygge sundhedsmæssige problemer ved anvendelsen af forurenede arealer, at tilvejebringe grundlag for en koordineret og målrettet offentlig indsats med henblik på at undgå skadelig virkning fra jordforurening, at forebygge yderligere forurening af miljøet i forbindelse med anvendelse og bortskaffelse af jord og at fastholde forurenere som den, der først og fremmest skal foretage de nødvendige foranstaltninger til at afværge følgerne af en jordforurening og genoprette den hidtidige tilstand.

Det følger af jordforureningslovens § 88, stk. 1, at med mindre højere straf er forskyldt efter den øvrige lovgivning, straffes med bøde den, der overtræder én eller flere af en række nærmere angivne bestemmelser i jordforureningsloven med bøde. Det følger af § 88, stk. 2, at straffen efter § 88, stk. 1, kan stige til fængsel i indtil 2 år, hvis overtrædelsen er begået forsætligt eller ved grov uagtsomhed, og hvis der ved overtrædelsen er voldt skade på miljøet eller fremkaldt fare derfor, eller der ved overtrædelsen er opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel for den pågældende selv eller andre, herunder ved besparelser.

Det fremgår af § 88, stk. 3, at i regler og forskrifter, der udstedes i medfør af jordforureningsloven, kan der fastsættes straf af bøde. Det kan endvidere fastsættes, at straffen kan stige til fængsel i indtil 2 år under tilsvarende omstændigheder som anført i § 88, stk. 2.

Forarbejderne til jordforureningsloven indeholder ikke nærmere retningslinjer for straffastsættelsen, herunder bødeniveauer, for overtrædelse af bestemmelser i jordforureningsloven eller regler fastsat i medfør af loven.

Det foreslås, at der i § 88 indsættes et nyt stykke *stk. 5*, hvoraf følger, at der ved udmåling af bødestraf skal lægges vægt på de hensyn, der er nævnt i § 1, og at det er en skærpende omstændighed, hvis overtrædelsen er begået i forbindelse med erhverv.«

Formålet med indsættelsen af den foreslåede bestemmelse er dels at fastslå, at der ved bødeudmålingen skal lægges vægt på lovens hensyn, dels at indsatte vejledende minimumsbødeniveauer og andre retningslinjer for straffastsættelse for overtrædelse af jordforureningsloven og regler udstedt i medfør heraf.

Det forudsættes i den forbindelse, at straffniveauerne for overtrædelse af de bestemmelser, der er omfattet af jordforureningslovens § 88, stk. 1, eller regler fastsat i medfør af lovens § 88, stk. 3, i almindelighed vil følge de minimumsbødeniveauer, der fremgår af pkt. 2.3.2 med underpunkter i de almindelige bemærkninger.

Det forudsættes endvidere, at bødeniveauet i de tilfælde, hvor der er tilsigtet eller opnået en økonomisk fordel med den manglende overholdelse af reglerne i jordforureningsloven eller regler udstedt i medfør af loven i almindelighed vil blive to gange den skønnede opnåede eller tilsigtede økonomiske fortjeneste eller besparelse og som minimum indebære en mærkbar forhøjelse i forhold til det bødeniveau, som den konkrete overtrædelse ville blive udmålt til, hvis der ikke også var tilsigtet eller opnået en økonomisk fordel. For nærmere herom, se pkt. 2.3.4 i de almindelige bemærkninger.

Hvor der er tale om opnået økonomisk fortjeneste eller besparelse, skal bødeudmålingen endvidere tage højde for, om der kan ske konfiskation. Er dette ikke muligt forudsættes det med ændringen af § 88, stk. 5, 2. pkt., der bliver stk. 6, 2. pkt., jf. lovforslagets § 2, nr. 5, og de specielle bemærkninger

hertil og de almindelige bemærkninger pkt. 2.3.5, således, at den bøde, der herefter skal udmåles efter § 88, stk. 5, 2. pkt., der bliver stk. 6, 2. pkt., vil indebære en yderligere forhøjelse af bøden.

Forslaget forventes samlet set at indebære en markant forhøjelse af bødeniveauet i forhold til praksis.

Endelig indebærer den foreslåede ændring, at der for virksomheder sker en differentiering af bøderne på grundlag af antallet af ansatte. For nærmere herom, se pkt. 2.3.6.

Fastsættelsen af straffen vil fortsat bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og det angivne strafniveau vil kunne fraviges i op- og nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens kapitel 10.

Til nr. 5

Det fremgår af § 88, stk. 5, 1. pkt., i miljøbeskyttelsesloven, at er der ved en overtrædelse opnået en økonomisk fordel, konfiskeres denne efter reglerne i straffelovens 9. kapitel, selv om der ved overtrædelsen ikke er voldt skade på miljøet eller er fremkaldt fare derfor. Af § 88, stk. 5, 2. pkt., fremgår, at kan der ikke ske konfiskation, skal der tages særskilt hensyn hertil ved udmåling af en bøde, herunder en eventuel tillægsbøde.

Der er ikke fastsat nærmere vejledende retningslinjer i forarbejderne for udmåling af bøde efter § 88, stk. 5, 2. pkt., i de tilfælde, hvor der ikke kan ske konfiskation.

For nærmere om gældende ret, se pkt. 2.1.6 i de almindelige bemærkninger.

Det følger af den foreslåede ændring af § 88, *stk. 5, 2. pkt.*, der bliver stk. 6, 2. pkt., at »skal der« udgår.

Der er alene tale om en sproglig ændring af lovteksten, som har til formål at give mulighed for i bemærkningerne at angive nærmere retningslinjer for bødeniveauet efter bestemmelsen.

Det forudsættes i den forbindelse, at er det ikke muligt at konfiskere en opnået økonomisk fordel i henhold til § 88, stk. 5, 1. pkt., der bliver stk. 6, 2. pkt., vil bøden for de overtrædelser, der ligger grund for den opnåede

UDKAST

økonomiske fordel skulle forhøjes med et beløb, der svarer til den skønnede fortjeneste eller besparelse. Der vil her være tale om en yderligere forhøjelse i forhold til den forhøjelse af bøden, der forudsættes, hvis der med overtrædelsen er tilsigtet eller opnået en økonomisk fordel, jf. de specielle bemærkninger til lovforslagets § 2, nr. 4, ovenfor.

Fastsættelsen af bøden, herunder en eventuel tillægsbøde, vil fortsat bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og det angivne strafniveau vil kunne fraviges i op- og nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens kapitel 10.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3.6 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 3

Det foreslås, at loven skal træde i kraft den 1. juli 2026.

De foreslåede ændringer af jordforureningsloven og miljøbeskyttelsesloven vil ikke gælde for Færøerne eller Grønland, da hovedlovene ikke gælder for Færøerne eller Grønland.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

<i>Gældende formulering</i>	<i>Lovforslaget</i>
§ 1 Lov om miljøbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. [...] af [..]. december 2025	§ 1 I lov om miljøbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. [...] af [..]. december 2025, foretages følgende ændringer:
§ 110. ...	
<i>Stk. 2-4. ---</i>	
<i>Stk. 5.</i> Ved udmåling af bødestraf skal der lægges vægt på de hensyn, der er nævnt i § 1. Det er en skærpende omstændighed, hvis overtrædelsen er begået i forbindelse med udøvelse af erhverv.	1. I § 110, stk. 5, 1. pkt., ændres », der« til: », som«, og i 2. pkt. ændres »hvis« til: »såfremt«.
<i>Stk. 6.</i> Er der ved en overtrædelse opnået en økonomisk fordel, konfiskeres denne efter reglerne i straffelovens 9. kapitel, selv om der ved overtrædelsen ikke er voldt skade på miljøet eller er fremkaldt fare derfor. Kan der ikke ske konfiskation, skal der tages særskilt hensyn hertil ved udmåling af en bøde, herunder en eventuel tillægsbøde.	2. I § 110, stk. 6, 2. pkt., udgår »skal der«.
<i>Stk. 7-12. ---</i>	
§ 2 Lov om forurennet jord, jf. lovbekendtgørelse nr. 282 af 27. marts 2017, som ændret ved lov nr. [...]	§ 2 I lov om forurennet jord, jf. lovbekendtgørelse nr. 282 af 27. marts 2017, som ændret ved lov nr. [...], foretages følgende ændringer:

UDKAST

§ 88.	
1)-5) ---	
6) i strid med § 8, stk. 1 eller 2, eller § 50, stk. 5, ændrer anvendelse eller påbegynder arbejder, der er henholdsvis ansøgt om tilladelse til og anmeldt,	1. I § 88, <i>stk. 1, nr. 6</i> , der bliver nr. 7, ændres »og« til: »eller«.
7)-9) ---	
10) afgiver urigtige eller vildledende oplysninger i forbindelse med en anmodning efter § 29 og § 33 eller en anmeldelse efter § 50, stk. 2,	2. I § 88, <i>stk. 1, nr. 10</i> , der bliver nr. 12, ændres »og« til: »eller«.
11) og 12) ---	
13) overtræder § 70, stk. 4, og § 72 a, stk. 2 og 3,	3. I § 88, <i>stk. 1, nr. 13</i> , der bliver nr. 16, ændres »og § 72 a« til: »eller § 72 a«, og »og 3« til: »eller 3«.
14)-17)	
<i>Stk. 2-4.</i> ---	
	4. I § 88 indsættes efter stk. 4 som nyt stykke: » <i>Stk. 5.</i> Ved udmåling af bødestraf skal der lægges vægt på de hensyn, der er nævnt i § 1. Det er en skærpende omstændighed, hvis overtrædelsen er begået i forbindelse med erhverv.« Stk. 5 og 6 bliver herefter stk. 6 og 7.
<i>Stk. 5.</i> Er der ved en overtrædelse opnået en økonomisk fordel, konfiskeres denne efter reglerne i straffelovens 9. kapitel, selv om der ved overtrædelsen ikke er voldt skade på miljøet eller er fremkaldt fare derfor. Kan der ikke ske	

UDKAST

konfiskation, skal der tages særskilt hensyn hertil ved udmåling af en bøde, herunder en eventuel tillægsbøde.	5. I § 88, <i>stk. 5, 2. pkt.</i> , der bliver <i>stk. 6, 2. pkt.</i> , udgår »skal der«.
<i>Stk. 6.---</i>	

]